

Asif Ata
Ocağının
Özəl Buraxılışı

12 Sərt Ayı, 35-il
(12.12.2013)

Ata Yolu

Asif Ata

DOGMALARIMA

Siz Sırlı, Sehrli, Qədim və Müqəddəs Dünyanın zərrələrisiniz.

Sizin Təbiət Dünyanızda Dərin və Uca Səmalar, Vüqarlı və Müdrik Dağlar, Günəş Şəfəqi, Meşə Hekayəti, Qar Nağılı, Gecə Möcüzəsi, Səhər Təbessümü, sonu görünməyən, ürəyimizi özü ilə aparan, Ruhumuzu çağırən Yollar, Qürub Çağının Kəderli Mələhəti, Şimşək Nərəsi, Sel Əzəməti var

Sizin Analıq, Məhəbbət və Dostluq Dünyanızda beşik başında oxunan Layla Qüdsiyyəti, Ürəklər

dən-ürəklərə axan Işıq, Yerin-Göyün Mehr, Heyrət, Vəcd şəfəqi-nə bürünməsi, Duyğu Bulağının qaynaması, Özünü başqasında tapmaq Səadəti var.

Sizin Tarix Dünyanızda Qəhrəmanlıq Müdrikliyi, Özündənkeçmə Ülvyyəti, Qorxu hissini ölümü, İnsanın İlahi Qüvvələrlə Yarışı, Babəkin tikə-tikə doğranılan bədeni və Xəlifəliyi sarsıdan Ruhunu, Əzabdan alınan Fərəh, Fədakarlığın əvəzsiz Neşəsi var.

Sizin Ruh Dünyanızda Zərdüşün Hümmüzdü, Füzulinin Məcnunu, Mənsur Hellacın Mütələqqə qovuşmaq arzusu, Buddanın İmtinası,

Muğamın Ülvi Ehtizazı var

Sizin Xalq, Vətən Dünyanızda əsrlərin sınağından çıxmış Ağsaqqallıq, Varislik, Validəynlik, Həya, İsmət, Qeyrət Ənənəsi, Qədimliyə pərəstiş, Babaların Müqəddəs Ruhuna İnam var.

Siz həmişə özünü böyük Dünyada hiss edin. Onda kimliyinizi anlırsınız.

Dünyasızların Ürəkləri kordur. Onlar Ülvyyəti görmürlər.

Dünyasızlarla döyüşün - Dünyanızı təsdiq etmək üçün!

Öz Daxilinizdəki naqışliyi öldürün - Dünyanıza layiq olmaq üçün.

Ürəyinizə baxın - orada Sabahı göreceksiniz!

Mütləqimiz, Müqəddəsimiz, Ulu Peyğəmbərimiz Asif Ataya - İnam Ataya Ali Səcdə ilə!

Soyly Atalı
Mütləqə İnam Ocağının
Yükümlüsü

Türk Ulusunda Atalıq gələneynin tarixi qədimdir. Konkret olaraq Azərbaycanda Dədə Qorqud hadisəsi olub. Bu hadisə bir tayfaya deyil, bütünlükdə ulusa bağlı faktdır. Xalqın Ağsaqqalı, müdrik böyüyü ictimai nizamı yaradır, insani münasibətləri yönəldirdi. Qəhrəmanı da, sərkərdəsi də, sənətkarı da, ailələri də özünün mənəvi atasından - Ağsaqqalından hikmət öyrənirdi, məsləhət alırdı, örnək götürürdü. Dədə söz yiyəsi idi, el yiyəsi, yurd yiyəsi idi. Belə bir birlikdə doğmalılıq, müqəddəslik vardı. Üstündən min il keçdi, Atalıq yeni məzmununda, yeni Biçimdə yenidən özünü göstərdi.

Bu dəfə Atalıq elm-fəlsəfə-ruhaniyyət birliliyini özündə təcəssüm etdirərək tarixdən üstün bir keyfiyyət kimi fəaliyyətə başladı. Qədimliyin önəmli dəyərlərini özündə yaşatmaqla İnsanlığın yeni mərhələsi, əslində zirvəsi oldu. Ona görə zirvəsi deyirik ki, Atalıq özündə peyğəmbərliklə filoso-

Atalıqın, Peyğəmbərliyin Yeni Anlamı

fluğu, eləcə də alimliyi birləşdirə bildi. Biz Atalığa xas olan bu yeniliyi Asif Atanın (İnam Atanın) şəxsiyyətində görürük və öyrənirik. Qorqud Ata ictimai nizamı qoruyub gələneklərin pozulmasının qarşısını alırdı. Asif Ata isə Bəşəri nizam yaratmağa və həyata insanlaşma gələneyi gətirmək işinə başlayıb. Yeni Asif Atanın işi tərbiyə, öyüd səviyyəsindən yüksəkədə duran İnsanlaşma məsələsidir. İnsanlaşma əməli öyüd vermək hikməti ilə yox, İnam yaratmaq qüdrəti ilə həyata keçə bilər. Biz Asif Ataya peyğəmbər deyirik, çünki İnam yaradıcılığı peyğəmbərlik hadisəsidir. Ancaq toplumun müəyyən bir müsəlman zümresi buna ögey münasibət bəsləyib dirəniş göstərməyə çalışır. Hərçəndi biz Asif Atanı nə İslamın peyğəmbərinə, nə də başqa dinlərin peyğəmbərlərinə rəqib kimi sunmurduq. Çünki peyğəmbərlik rəqabət hadisəsi deyil. Asif Atanın Amalı insanlığın xilasını yönündə ideyalaşan, hərəkətləşən bir ruhaniyyət ölçüsüdür. O başqa məsələ ki, Yeninin gəlişi köhnənin gedişi deməkdir. Ona görə də əski baxışlardan, köhnə vərdişlərdən əl çəkə bilməyən toplumun yeniliyə dirəniş göstərməsinə təbii baxırıq. Ancaq bu "təbiiyyəti" yenmək üçün onun (toplumun) öz daxili imkanlarına üz tuturuq. Asif Atanın Amalından öncəki yeniliklər toplumu aldatmaqla dəyişikliyə nail olmaq

istədilər. Qorxu ilə insan müqəddəsliyi yaranmaz. Əslində insan müqəddəsliyi yaratmaq haqqında düşünməyiblər də. Allah müqəddəsliyi arayıblar və insanı da bu müqəddəsliyə tabe olmağa çağırıblar. Asif Atanın üstünlüyü insan müqəddəsliyi axtarılmasında deyil. Çünki o, Allah müqəddəsliyi axtarmağa alternativ olaraq insan müqəddəsliyi axtarmır da, onu yaradır. Axı harda axtarmalıdır, yaxud axtarmaq nə verə bilər ki?! Lap elə götürək toplumun özünü. Daim azadlıq axtarır, amma heç kim azadlıq tapmır. Azadlıq hazır bir nemət deyil ki, tapasan. Onu insan öz ömründə yaratmalıdır. Necə yaratmalıdır? - Bax, bunu peyğəmbərimiz Asif Atanın insan münasibətində öyrənmək mümkündür. İlk çağlar Asif Ata insanı tanımaq, öyrənmək və qiymətləndirmək üçün mütləliyə illərlə tükənməz ehtiyac duydu. Amma heç yerdə istədiyini əldə edə bilmədi. Yeni heç yerdə insana yönəlik bütöv münasibət tapa bilmədi. Cəmiyyətin, elmin, tarixin, təhsilin, dinin insana münasibəti əyridir. Bu sahələrin heç birində insana inam yoxdur. İnsana inam isə, yuxarıda vurğuladığımız kimi, onu tanımaqdan, dərk etməkdən başlayır. Cəmiyyət insana sürünün ünsürü kimi yanaşır. Elm insanı əşya kimi öyrənir, onu ət-sümük kimi araşdırır, fiziki-bio-

(ardı səh.3-də)

loji imkanlarını tədqiq edir.

Tarix insanda zalımı, məzlu-
mu; hökmdarı, rəyyəti; müharibə-
lərdə qalibi, məğlubu; siyasi əla-
qələrdə faydalını, faydasız; inqila-
bi proseslərdə döyüşən siniflərin
yerdəyişmələrini və b.k. öyrənir.
Təhsil insanda ixtisası, kadri, iqtisadiyyatı, siyasəti... formalaşdırır.

Din isə insanda müti bəndə yaradır - yalanlarla özünü aldadıb yaşayan, gələcəyə inam əvəzinə xülyəvi dünyaya inam bəsləyən, Millətçilik sevgisi əvəzinə sürü ümmətçiliyi psixologiyasına uyan, huri-pəri sevdasıyla bu dünyanın ülvü mənasına göz yuman bəndə! Din insanı ideala yaxınlaşdırmağı qarşısına məqsəd qoymadı. Onu, uydurulmuş idealdan qorxub çəkinməklə, pis əməllər etməməyə çağırırdı. Bu isə özünü doğrultmadı. Qorxan, qorxudulan insan böyüklüyə yetməz. Pis əməllərdən isə daxildən böyüyən, kamilləşən insan arına bilər. Zəlillik, köləlik, mütilik, qorxaqlıq özü pislkdir, pis əməldir. Pis əməllərdən arınmaq əslində köləlikdən, qorxaqlıqdan, zəlillikdən çıxmaqdır. Özündə, qorxaqlıq adlanan pislük daşıyan bir adam müqəddəs əməllər bəsləyə bilməz! İnsanın əsilləşməsi, öz mahiyyətinə uyğun yaşaması üçün onu qorxutmazlar. Övladı necə qorxutmaq olar ki, ananı sev?! Müqəddəsi, Mütləqi sev deyər insanı qorxutmaq nə demək?!

Beləliklə, Asif Ata dünyaya ictimai, mənəvi nizam gətirməyə çalışanlara layiq olduqları dərəcədə sayğı duydu, ancaq onların mövqələrini qəbul etmədi. Çünki heç kimdə axıra qədər insana inam görmədi. Ona görə də qarşısına aşağıdakı məqsədləri qoydu:

1) İnsanı xilas etmək gərəkdir! 2) Milləti böyütmək, Yurdu müqəddəsləşdirmək gərəkdir! 3) Şərqi dəyərlərin dünyaya gərəkliliyini bərpa etmək gərəkdir! 4) Bəşəriyyəti ruhani qanunlarla yaşamağa yönəltmək gərəkdir!

Bunları həyata keçirmək üçün:

1) Yalanı ömürdən, ideyadan,

ideala münasibətdən, ruhani qurallardan silmək gərəkdir. Yalanı gerçəklikdən, həyatdan tam silmək olmur, amma bu saydıqlarımızdan silmək olur. Bu olmasa, insanı özünə inandırmaq mümkün deyil. 2) Ruhani döyüşü inqilabi dəyişikliyə yuvarlanmaqdan qorumaq gərəkdir. Tələsik nəticələr, tələsik uğurlar böyük məqsədin yolunu bağlaya bilər. 3) Heç bir vaxt əks mövqeli, şər niyyətli qüvvələrlə rəqabətə girmək olmaz. Qarşısına böyük məqsəd qoyan şəxsiyyətin diqqətini yayındırmaq üçün işlədilən fəndlər ömrü yormaq, ideyanı gözədən salmaq məqsədi daşıyır.

Asif Ata özünü öyrəndikcə, özünü yaratdıqca bu prinsiplərdə möhkəmləndi. Təbii ki, onun Atalığı mərhələlərlə inkişaf etmişdir. O, öz qarşısında qoyduğu belə bir böyük tələbi həyata keçirmək üçün bütün ideyalarını əhatə edən kitablar yazmış, bu ideyaları gerçəkləşdirmək üçün Ruhani Ocaq biçimində Qurum yaratmış, Qurumun yaşayış fəaliyyət göstərməsi üçün Ruhani Ailələr biçimi düşünmüşdür. Bu bir ruhani yaşam sistemidir. Bu sistemdən qıraqda İnam yaratmaq, eləcə də onu yaşatmaq mümkün olmazdı. Eyni halda bu sistemdən qıraqda İnam yönündən dəyişmək, İnsanlaşmaq, İnsanlaşdırmaq mümkün deyil. Qıraqda sadəcə İnamın daşıyıcısı olmaq olar. Amma İnam

yaşadılmalıdır ki, onun daşıyıcısı da olsun!

Asif Ata insanı xilas etmək üçün ona inamı etiqad səviyyəsinə qaldırmışdır. Etiqada yüksələn insan varlığı, müqəddəsliyin transsendentalından, mücərrədlikdən gerçək yaşama gəlməsi üçün danılmaz zəmindir. Başqa canlılardan, təbiətin başqa ünsürlərindən fərqli olaraq, insan Mənanın həm təzahürüdür, həm də ifadəsi. İnsanda ruh var. O, ruh vasitəsilə Mütləqi (kainata daxildən ahəng gətirən Allahı) kamil şəkildə ifadə eləyə bilər. Qədimdə böyük şəxsiyyətlərimiz insanı Allah sayıblar. Ancaq dünyaya kortəbii münasibət bəsləyən din daşıyıcıları bu fikrə qarşı qaragüruh cəbhəsi açmışlar. Guya Allahı qorumuşlar. Əslində isə Allahı, yeni böyük Mənanı xilas etmək gərəkdir. Allahı dərk etməyənini onu qoruması xilas anlamı daşıya bilməz. Sanki bir adamı həbs edib zindana salırlar ki, onu düşmənləri öldürməsinlər. Əslində bu, adamı xilas etmək anlamına gəlmir. Onu canlı ölü kimi qorumaq anlamına gəlir. Dində Allaha qarşı bənzəri münasibət var. Dünyaya, həyata, insana gərəksiz olmayan Allahı sadəcə təxəyyül faktı kimi qorumaqda heç bir müqəddəslik yoxdur. Din insanı Allahaltı varlığa çevirdiyi üçün Dünyanın halı öz Mənasına doğma olmur. Doğrudur, İnsan Dünyanın ahəngini yaratmır, yeni

(ardı səh.4-də)

mövcudluğun bir nizamla oluşmasını və cisimlərin qarşılıqlı təsirini, bağlılığını insan həyata keçirmir. Amma dünyanı mənalandırmaqla, təbiətə, varlığa insani münasibət bəsləməklə dünyanın halını yaradır. Bu mənada Asif Ata deyir ki, insan Mütləqə bərabər yaşaya bilər. Bununla da Allah məzmunu kortəbii münasibətlərdən xilas olub sağlam, yaradıcı münasibətlərə daxil olur.

Cəmiyyət insanın özü kimi yaşamasına vaxt, imkan tanımır. Din isə insanı təhrif etməklə onun özü kimi yaşamasının qarşısını alır. Bu səbəbdən də Asif Ata insana inamı etiqad səviyyəsinə qaldırmaqla onu cəmiyyətdən, dindən, tarixdən xilas edir. Peyğəmbərliyin həqiqi məzmunu və peyğəmbərlərin həyata keçirəcəyi vəzifə, əslində insanı xilas etməkdən ibarətdir. İnsana inanmamaqda peyğəmbərlik yoxdur. İnsanı təbiətin başqa ünsürlərinə bərabər saymaq yenilik deyil, köhnəlikdir. Din qurucuları insana münasibətdə yenilik gətirməyiblər, köhnəliyi yeni biçimdə davam ediblər. Təbiətin başqa ünsürü, məsələn, canavar dəyişmir, dəyişib başqa şey olmur. Canavar kimi doğulub canavar kimi də ölür. Ancaq adam dəyişir, insanlaşır, dünyaya yeni hal gətirir, həyata müqəddəslik gətirir. İnsanı əzəli günahkar sayanlar dünyanı uca haldan, həyatı müqəddəslik

dən məhrum elədilər. Bununla bəşər mədəniyyətinin insana bağlı inkişafı da baş tutmadı. Asif Atada İnsanlaşma tələbi həm də yeni bəşər mədəniyyətinin cövhəridir.

Bu vaxta qədər heç kim bizim millətimizə "azad və müqəddəs xalq ol" tələbi ilə yanaşmayıb. Çünki xalqın özündən peyğəmbəri olmayıb. Onun öz içindən çıxmıyan şəxsiyyət xalqı böyüklüyə yüksəldə bilməz. Bəzən xalq içindəki boşluqdan sarsılmamaq üçün mənasız qürur hissi ifadə eləyir. Yeni özünü kü bildiyi alim, filosof adları saymağa başlayır. Halbuki xalqda bəşəriyyətə yeni söz deyən alim, filosof tapmaq olmur. Bəşəriyyətə yeni söz deməyən alim, filosof necə bu adlara layiq ola bilər?! Biz yeni söz deyəndə xalqın özümüliyündən gələn sözü nəzərdə tuturuq. Məsələn, çağdaşımız Lütfi-zadə deyilən bir alimi bu xalqa aid etməkdə hansı məna var?! Onun elmə dəxli var, amma millətə yox. Çünki alim millətin inkişafında təkçə geniyə iştirak eləmir. Xalqın ruhani varlığına xidmət etməyən əməl özündə milli etki daşıyır. Kimlərsə deyə bilər ki, "millətin dövləti aliminə sahib çıxmırsa, alimin suçu nədir? O, öz elmini kim qəbul edərsə, ona da verir". Ancaq biz bu fikirlə razılaşırıq. Çünki alim təkçə elm yaratmır, həm də onu millətin xidmətinə vermək üçün mübarizə aparmalıdır.

Çünki sənət sənət üçün olmadığı kimi, elm də elm üçün deyil, insan üçündür, millət üçündür. Alim həm də ziyalı olmalıdır. Amma çağdaş ziyalı üzünü ulusuna tutmur ki, çöreyi kəsib bilər. Arxasını ulusuna çevirib, üzünü onu məhv edənlərə tutmaqda nə ziyalılıq var, nə alimlik, nə də filosofluq. Məsələ asan həll olunur - elm yaradanlar xalqa arxa çevirirlər, ancaq xalqın böyüyü elan olunurlar. Bunun üçün nə qədər aldadıcı addımlar atılır, yalan təbliğatlar qurulur.

Asif Ata özünün inam yaradıcılığı və ruhani mübarizəsiylə Yurdu, Ulusunu bəşər varlığının önəmli hadisəsinə çevirir. Bir ulusun xoşbəxt gələcəyindən yüksəkədə duran elm yoxdur, alim yoxdur, filosof yoxdur deyir. Asif Atanın təməl ideyalarından biri "Ruhani Cəmiyyət", yaxud "Xəlqi Birlik" adlanır. O, istehsalatdan, iqtisadi qanunlardan yaranan cəmiyyət halını bəşəriyyətə zidd sayır. İnsanlıqdan yaranan cəmiyyət halını isə tərəqqiyə təkən verən qüvvə hesab edir. İstər quruluşlar, istər dini baxışlar insanın gələcəyə münasibətini təhrif edir. Nəticə etibarilə insan dünyaya olduğu kimi baxır, yeni dünya ona gerçək biçimdən ibarət görünür və dünya gözündə bəsitləşir. Asif Ata isə deyir: "Dünyaya sığmayan Məna insana qayıdır və insan dünyaya həmin mənanın gözüylə baxır. Bu baxımdan ideallaşdırma, ilahiləşdirmə adlandırılan keyfiyyət əslində, ruhani dərkətmədən başqa bir şey deyil. Mən kimisə, nəyisə ilahiləşdirirəm, deməli, kimdəsə, nədəsə gördüyümdən, hiss olunduğundan daha böyük məziyyət kəşf edirəm". Əslində bu, dünyaya yeni baxışdır - Mütləqçi baxışdır. Nə materialist baxışdır, nə də idealist. Materializm dünyanı gerçəkliyində məhdudlaşdırır, idealizm isə dünyanın mənasını dünyadan ayırır, onu dünyanı yaradan qüdrət kimi dərk edir. Asif Atanın Mütləqçilik baxışında isə dünyanın Mənası dünyada məhdudlaşmır, ondan qı-

rağa çıxır, ancaq dünyanı yaratmır. Yeni dünyanın biçimini quraşdırmır, onun ahəngini, nizamını yaradır. Din isə idealizmin təsirindən qaynaqlanıb deyir ki, dünyanı ondan qırağa çıxan fəvqəltəbii qüvvə yaradır... Biz burada ayrı bir mövzuya - dünyabaxışın fəlsəfəsi mövzusunda gəlib çıxırıq. Ona görə də davam etmirik. Çünki bu mövzu daha böyük həcmdə fikir söyləmək tələb edir.

Biz dedik ki, Asif Atanın hədəflərindən biri Milləti böyütmək, Yurdu müqəddəsləşdirməkdir. Əlavə olaraq vurğu edirik ki, milləti böyütmək - onun daxili, mənəvi-ruhani imkanlarını aşkarlamaqdır. Aşkarlanan xalq insani dəyərlər yaradır və bu dəyərlər onun həyatının yönünü müəyyən edir. Yeni dünyaya, vətənə, xalqlara münasibəti aydınlaşır və saflaşır. Bəs xalqın daxili imkanlarını nə aşkarlayır?! İnam! İnam dünyanın, vətənin, bəşəriyyətin özündən böyük mənasını xalqa sevdilir. Sevgi - başqasında özünü görmək halı yaradır. Özünü başqasında görə bilən varlığı bütöv dərk edir. Varlığı bütöv dərk etmək xalqı ümumbəşər səviyyəsinə qaldırır. Bir xalqda əsilləşən humanizm, insan sevgisi, özümleşmə ləyaqəti Bəşəriyyətin ruhani qanunlarla yaşamasına yön olur. İnam - hər bir xalqın daxili böyüklüyünü özünə göstərə bilir. Əslində İnamın bəşəriyyəti də bu deməkdir.

Şərqi dəyərlərin dünyaya gərəkliliyinin bərpa olunması İnamın bəşəri xassələrə malik olması ilə təsdiqini tapır. Bunun üçün burada Şərqi dəyərlərin anlamını qısaca vurğu edək: Mənəviyyəti maddiyatdan üstün tutmaq ənənəsi; insanda ruh görmək və onu sosiallaşmadan üstün görmək ənənəsi; Peyğəmbərlik hikmətini ictimai qanunlardan yüksək tutmaq ənənəsi; bəşəriyyətin gələcəyini siyasətdə deyil, ruhaniyyatda görmək ənənəsi... söz yox ki, bu ənənələr anlamına tam uyğun şəkillənməyib. Ruhaniyyatla həyatın sınırı, əlaqə-

si doğru yöndə axıra qədər dərk olunmayıb. Peyğəmbərlərin müqəddəs çağırışlarıyla yanaşı bəsit ideyaları, uydurulmuş fikirləri də ictimai münasibətlərə hakim olub. Bu səbəbdən də Asif Atanın istəklərinə görə Şərqi Dəyərlər Mütləqə İnam ölçüsündə yenilənməli və inkişaf etməlidir.

Yuxarıda vurğuladığımız ki, bunları həyata keçirmək ayrı-ayrı şərtlər tələb edir. Məsələn, yalanı ömürdən, ideyadan, ideala münasibətdən, ruhani qurallardan silmək gərəkdir. Bunun nə demək olduğuna az və çox mənada yuxarıda izah gətirdik. Ümumiləşdirsək, ömürdə həyatsevərlik əvəzinə Amalsevərlik, nəşəsevərlik əvəzinə özündən keçmə fərəhçiliyi, şöhrətsevərlik əvəzinə ölümsüzlük həqiqətini dərk etmək, hakimiyyətsevərlik əvəzinə millətsevərlik ləyaqəti... yetirilməlidir.

Yalanı ideyadan silmək - yeni elmə, biliyə zidd olan cəfəng fikirləri süni şəkildə müqəddəsləşdirməmək; yalanı ideala münasibətdən silmək - yeni nisbi keyfiyyətləri ideala aid etməmək, onu adi arzuların səviyyəsinə uyğunlaşdırmağa. Məsələn, dinin ideali (Allah) hər cür öləri, nisbi keyfiyyətlərlə xarakterizə olunur. Burada Allahın adam kimi görmək, eşitmək, qorxutmaq, cəzalandırmaq, qəzəblənmək xassəsinə malik olması, yeni onun dediklərinə tabe olmayan bəşər övladı ilə rəis kimi davranması özünü göstərir... Yalanı

ruhani qurallardan silmək - yeni ideali məqsədlərdə axtarmamaq; təmənnalı ibadət, təmənnalı insan sevgisi, təmənnalı düşünmək, təmənnalı ləyaqət göstərmək hərcayiliyinə son qoymaq. Məsələn, müsəlman ona görə ibadət edir ki, cənnətdə yer tutsun. Bu istək insanda nəfsi, tamahı ayaqda saxlayır. Dində deyilir "dünya malına tamah salma". Amma deyir, cənnət nemətlərini əldə etmək üçün ibadət et. Yeni tamahını öldürmə, başqa şeye yönəlt.

Sonrakı şərtlərdən biri ruhani döyüşü inqilabi dəyişikliyə yuvarlanmaqdan qorumaqdır. Asif Ataya görə cəmiyyəti dəyişmək üçün inqilablar özünü doğrultmur. O, fərdin İnam əsasında daxildən dəyişməsiylə İntibah Yolu keçməsinə əsas götürür. Hesab edir ki, Xalqı Birliyin yaranması İntibah Yoluyla mümkündür. İnqilab cəmiyyəti üzəndən dəyişir, onu insaniləşdirmir. Ona görə də Asif Ata inqilabi çağırışları zərərli hesab edir. Asif Ata ruhani mübarizəsində heç kimlə, heç nəylə rəqabətə girmir, toplumu təbliğatla aldatmır, onu bugünün qaragüruhuna çevirənlərlə barışmamağa, yeni mənəvi-ruhani mübarizə aparmağa çağırır. Asif Ata öz toplumuna İnsan olmaq, Millət olmaq, Bəşər olmaq tələbiylə səslənir. Onun Atalığı, peyğəmbərliyi belə bir ucalıqdan görünür!

Yükümüzdən Böyük Fərəhimiz Yoxdur! Atamız var olsun!

Günev Atalı
"Atagün" Ailəsinin
Yükümlüsü

Asif Ata Amalının xalqlaşmasının tarixi və ruhani kökləri haqqında danışarkən, mən daha çox haqqım çatan və iştirakçısı olduğum yöndən cavab vermək istəyindəyəm. İkinci bir tərəfdən, Ata Amalının Atagün Elinə gəlişinə, qarşılanmasına və əks münasibətlərin nədən yaranmasına münasibətimi açıqlayıram.

Ağlımın kəsdiyi gündən dövrə, zamana, ətrafımda olan neqativ hallara kəskin etiraz eləyə-eləyə yaşamışam. Bu hal, sonralar məni mənəvi-ruhani axtarışlara yönləndirmişdi.

Söhbət elədiyim insanlarla həmişə bu qonuda fikirlərimizi bölüşürdik. O vaxt tanışlarımdan biri bu narahatlıqlara aydınlıq gətirə biləcək bir nəfərlə görüşdüyünü, ancaq onu dərinləndirən tanımadığını demişdi.

Sonralar öyrəndim ki, o kəs Ata Evladlarından biri imiş. Onu da mənə başqa bir Ocaqçı (indi Ocaqçı deyil) Ata Amalından soruq verən zaman demişdi. Bu dediklərim Amal tarixinin 11-ci ilinədək (1989) baş vermişdi.

11-ci il, Ata Ayının 3-də Asif Ata ilə görüşdüm. Ocağın ideyalarını qəbul etdim. Bu vaxta qədər bir neçə Evladla da görüşmüş, Ocaq prinsipləri ilə yaxından tanış olmuşdum. 11-ci il, Ata Ayının 25-də 7 nəfərlə (müxtəlif bölgələrdən idilər) birlikdə Ocağa qəbul olundum. Be-

Bölgədə Asif Ata Amalının xalqlaşmasının tarixi və ruhani kökləri

ləcə Amal tələbi ilə yükləndim və bölgədə Ocaq haraylarını çəkməyə başladım.

Qeyd edim ki, məndən əvvəl bu bölgənin müxtəlif yerlərində Amalın soruğunu verənlər olmuşdu. Sonra onlarla birləşib "Qədimyurd" adıyla Ocaq Ailəsi də yaratdıq. Vaxtaşırı toplantılarımız, fərdi söhbətlərimiz olurdu.

Çox hallarda tədbirlərimizi gizli keçirirdik. Kommunist rejimi bizi təqib edirdi. Yörəmizin də bizə qarşı münasibəti birmənalı deyildi. Hər birimiz birinci növbədə cismani qohumlarımızdan basqı görürdük. O zamanlar işin yayılması təhlükəli görünür və narahatlıq yaradırdı. Artıq üz tutanda evindən qovan, mənimlə əlaqəni tamamilə kəsən, haqqımızda əks təbliğat aparənlər də görünməyə başladı. Bu kimi halların gec-tez olacağını gözlədiyimiz üçün çəşmərdi. Amma şərin duyuy düşməsindən ehtiyat edib ədəbiyyatlarımızı açığa çıxarmırdım. Kitabların üzünü də ən çox gecələr köçürür, sonra da gizlədirdim. Yaxın kəndlərə səfərlər edir, rəğbətçi səviyyəsinə yüksələnlərə Ocağa gəlmək, Evlad olmaq təklifi verirdik.

Bu təklifi qəbul edənlər olurdu, amma müəyyən müddətdən sonra yükün çətinliyinə tab gətirməyib uzaqlaşdılar. Bununla belə, hal yaranmaqda idi, soruq yayılırdı. Atanın adı hallanmağa başlamışdı.

12-ci ildə Atanın Beyləqanda 3 görüşünü təşkil etdik, sonra isə ayrı-ayrı evlərdə görüşlərini keçirdik. Sadə adamlar, basın (mətbuat) işçiləri və inzibati idarələrdə işləyən adamlar Atanı ziyarətə gəldilər. Hətta

Ona səcdə edib heyrətlərini bildirdilər.

Atanın cazibəsi öz işini görürdü. Amma həm də ağılların uda bilmədiyi peyğəmbər sözü, Mütəqə İnamın anlamını dərk etməyin çətinliyi, min ildən artıqdır ki, oturmuş dünyabaxışın yalanlarını açıb demək adamlarda çəşqinlik yaradırdı...

Sonralar, demək olar ki, bölgədə işi aparən tək mən idim. Bu təklidən yorulmur, həqiqətəmə söykənirdim. Mərəsimlərə gedir, başqa Ocaqçılarla təmasından güc alırdım. Özəlliklə güvənc yerim Ocaq Yükümlüsü Soylu Atalı idi. Bu güvənc halı indi daha yüksək səviyyədə davam etməkdədir.

"Amal Bağı"nın yaratdığı hal

Bir gün belə bir fikrə gəldim ki, bu bölgədə Amalımıza özəl ünvan yaradım. Müəyyən qədər torpaq sahəsi alıb orda nəşə bir oda tikim, bağ salım. Bu fikir içimdə özünə bərk yer eləmişdi. Uzun cəhdlərdən sonra 40 sotluq ərazi əldə etdim. Mərəsimlərin birində Ataya (hesabat verərkən) torpaq sahəsi haqda danışdım. Çox sevindi, xeyir-dua verdi. "Amal Bağı" belə yarandı. Ağaclar böyüdükcə mənim işim də yayılır, fərəhim də böyüyürdü. Yola yaxın bir yerdə iri lövhədə "İnsanlaşın, İnsanlaşdırın - Bəşərin Nicatı İnsanlaşmaqdadır! Asif Ata." carını yazmışdım.

Təbii ki, bu car hər kəsə xoş gəlirdi. İmza da hər kəsi düşündürürdü. Əlaqələrə, ünsiyyətlərə yeni ahəng gətirirdi "Amal Bağı". Yəne bədxahlar görünməyə başladı, yəne də əks yöndən münasibətlər sərgiləndi. Etirazçılarla Ocaqsevərlər arasında mübahisələr qulağıma çatırdı.

(ardı səh.7-də)

Bu işə işin yayılmasına xidmət edirdi. Beləcə Amal Bağı yerdən boy verir, verdikcə də ətrafda hal yaradırdı...

19-cu il, Şölə Ayının 5-də (1997, 5 iyun) Ata vəfat elədi. Özünün istəyiylə Atanı Amal Bağında gömdük: üzü Günəşə (gündoğana) Ocaq qaydasında yas və gömmə mərasimi keçirildi. Bu işə bölgələrdə daha da böyük əks-səda verdi. Qeyd edim ki, Atanın gömülməsi, elə ordaca yas qurallarının yazılması və həyata keçirilməsi Soylu Atalının yaradıcılığı və tələbi ilə baş tutdu. O, gedişat yazıb, hamını topladı və qaydanı elan elədi. Ocağın "Yas Quralı" belə yarandı.

Köhnəliyin təsiri kütlənin əhvalında idi. Dövlət Orqanlarının üstünlüyü Atanın küyə düşmüş cismanilərinə verməsi də təsirsiz ötüşmədi. Bir gün sonra Atanın nəşini Amal Bağından çıxarıb Ağstafaya, ata-anasının uyuduğu sonevliyə (qəbiristanlığa) köçürdük. Ancaq bu hadisə Amal Bağının

pağa qoyulduğu yerdə İnam Məbədi tikmək qərarına gəldim. Ancaq heç bir vəsaitim yox idi. Ocaq Yüklümlüsü Soylu Atalıya fikrimi dedim. Qəbul etdi. Bir ideya kimi Atanın sağlığında Ona da demişdim. Hətta layihə də çəkdimişdim. Ata "Qəbul olunur" yazıb imza qoymuşdu...

Ocaq Yüklümlüsünün qərarı ilə "Təmeltökme mərasimi" keçirdik. Bölgə əhalisindən də xeyli adam iştirak

və b.k." fikirlər qulağıma çatır.

Sahə müvəkkilinin dediyinə görə, tikintiyə mane olmaq üçün ətraf bölgələrdə də sorğu aparıblar. Heç kəndən mənfi rəy ala bilməyiblər. Budur, bu xalqın fitrəti. Budur, İnam Məbədinin yaratdığı hal.

"Atagün" Ailəsinin başlaması, yaratdığı hal

Yuxarıda qeyd elədim ki, "Qədimyurd" adlı Ocaq Ailəsi yaratmışdıq. Bir müddət fəaliyyət göstərmişdik. Yıxıla-dura toplantılar edir, ətrafdan da adamlar cəlb edirdik. Ailə çox çəkmədi ki, dağıldı. Səbəbi münasibətlərin doğmalığ əhvalından uzaq olması idi. Həmin vaxtlar səhhətimlə bağlı sorunum məni də Ocaqdan cismən uzaqlaşdırmışdı.

Amaldaşlarım Soylunun, Göylünün, Nurtəkinin dalımca evimə gəlişləri ömrümdə yeni hal yaratdı. Yenedən Ocaq eşqimə kökləndim.

Nəhayət, Soylunun təklifiylə, həyat yoldaşım, həm də öz istəyiylə, Ocağa Evlad qəbul olundu. Elana adıyla mənə Amaldaş oldu. Beləliklə, yeni Ruhani Ailə yarandı, "Atagün" bölgədə fəaliyyətə başladı.

Ailə mərasimimizə başqa Evladlar da gəlir, müxtəlif yerlərdən Ocaqsevərlər dəvət edilir. Tədbirlər kitablaşır, ünvanlaşır. Ocaq fədakarı Göylü Ailənin inkişafında və fəaliyyətində bənzərsiz əmək çəkir... Ocaqsevərlər də indi bizim təsirimizlə uğurlu fəaliyyət göstərirlər. "Atagün" Ailəsinin toplantılarına öz ətraflarından dəvətlər edirlər. Onların içərisindən Təvəkkül bəyin işini ayrıca qeyd edirəm. Ocaqlaşma artır, böyüyür, yayılır. **Atamız var olsun!**

Amal Bağında İnam Məbədinin tikintisi

sorağının daha da geniş yayılmasına səbəb oldu...

Sonralar (Atanın ölümündən bir neçə il sonra) qadınımla əl-ələ verib kərpic kəsdik. "Amal Bağı"nda bir oda tikdik. Bu oda Ocaq tərəfindən "İnam Evi" kimi qəbul olundu. Yenedə ətrafdakılarla münasibətdə bulanmalar, yenedə durulmalar yolu keçdik. Ötüb keçən hadisələrin hər biri haqda xüsusi yazmaq istəmirəm. Bu, böyük mövzudur.

Məbədin tikintisinə başlamağın çətinlikləri və yaratdığı hal

Amal Bağında, Atanın ilk dəfə tor-

elədi. Təməl töküldü. Az keçmədi ki, "Amal Bağı"na basqı oldu. Yenedə çəkişmə, yenedə inzibati orqanların işə qarışması. İnam Evindən Ocağa aid ədəbiyyatların müsadirəsi (sonradan qaytarılsa da), müxtəlif rəylər, münasibətlər və yenedə durulma. Ən cüzi vəsaitlə daşı-daş üstə qoymağa başladım. İndi "Məbəd" gözlerimin qarşısında hər cəhdimizdən sonra körpə uşaq kimi böyüyür.

Çamaat içində söz-söhbətə səbəb olub: "Görəcəksiniz, o, onu tikəcək. Onun inadını yenmək olmaz

Asif Atanın Amalı (ideyası) bəşəridir

Tanrının varlığı ideyası hələ ən qədim insanların aqlında yaranmışdır. Tanrı ideyası müxtəlif miflər və xurafatlarla inkişaf etdirilmişdir. Tanrı varlığını mif və xurafat yolu ilə adamlara tanımaq da Bhaqvat-Qita adlı kitaba aid edilir. Tədricən təkamül yolu ilə mükəmməlləşən kitablar Avesta, Tövrat, İncil və Quran olmuşdur...

Bütün səma dinləri qeyri-müəyyən, əvvəli və sonu olmayan məchul bir varlığa güvəndiyi halda, Asif Atanın yaratdığı "Mütləqə İnam" dünyagörüşü Dünyanın Ali Mənasına, təbiətə və insan müqəddəsliyinə dayanır. Zəngin mənəviyyatın dayağı olan "İnam" güvənir.

Bütün səma dinləri insanın fəaliyyətini, insanın mübarizliyini, onun mənliliyini heçə, mütiliyə endirdiyi halda (bax, Quran 2/255), Asif Atanın Mütləqə İnam Ruhaniyyəti insanın, insan mənəviyyatının, insan təfəkkürünün hər şeyə qadir olduğunu göstərir.

Quranda deyilir: "Göylərdə və yerdə nə varsa, hamısı onundur. Onlar Allahın elmindən, onun özünün istədiyindən başqa heç bir şey qavraya bilməzlər (2/255)."

Ayənin deyilişindən çox aydın görünür ki, Qurana görə insan fəaliyyətsiz, müti bir varlıq olmalıdır. Allahın buyurduğundan başqa insan heç nəyə qadir ola bilməz. Hər bir kiçik davranış belə Allahın iradəsi, icazəsi ilə olur. Asif Atanın "Mütləqə İnam" kitabında isə deyilir: "İnsanlaşın, İnsanlaşdırın! Bəşərin nicatı insanlaşmaqdadır!" "İnsan daxilində Mütləqə daşıyan, Şəraitdən, Mühitdən, Gerçəklikdən yüksək olan, Mütləqəliyə meyil eləyən və Mütləqləşməyə qadir olan ruhani varlıqdır". Hələ bu günə qədər heç bir peyğəmbər insana belə bir yüksək, bəşəri qiymət verməmişdir. Bütün dinlər insanı Allahın qulu hesab edirlər, həm də insanın kamilləşməsindən bəhs edirlər. Bu ideyaların özü bir-birinə ziddir. Qul psixologiyasına alışdırılan insan kamil ola bilməz. Asif Ata isə insanı Allahın qulu yox, bəşəriyyətin xilaskarı hesab edir. Elə bu səbəbdən də Asif Atanın ruhani dünyagörüşü bəşəridir.

İslam dini dünyagörüşündə milli sevgi, milli qürur, vətənsəverlik ideyası yoxdur. İslamda irqindən, milliyətindən, vətəninə asılı olmayaraq, kəlməyi-şəhadəti deyən, İslamı qəbul edən bir ümmət var. İslamda daima di-

ni təəssübkeşlik, dini qürur, milli təəssübkeşlikdən, milli qürurdan üstün tutulur. İslamın ümməti, bir də mücərrəd "o dünya"sı var. Bu yığma, qondar-

ma ümmətçilik son həddə millətsizliyə, vətənsizliyə gətirib çıxardır. Necə ki, sovet dövlətinin qondarma siyasətinin nəticəsi olaraq vahid "xalq" var idi. Amma bir balaca milliliyə şərait yaranan kimi dövlət darmadağın oldu.

Asif Atanın "Mütləqə İnam" dünyagörüşündə isə milli ləyaqət, milli qürur, vətənsəverlik əsas xətlərdən biridir. Eyni zamanda Mütləqə İnamda İnam və milli dünyagörüşləri yanaşı, hətta iç-içə inkişaf etdirilir. Ona görə də Asif Atanın Mütləqə İnam Ruhaniyyəti bəşəridir.

Səma dinləri insanın kamilliyini ibadətdə, zikrdə, gözüyumulu Tanrıya mütilikdə, qul olmaqda gördüyü halda, Asif Atanın Mütləqə İnamında insan öz yetkinliyini, kamilliyini özü ilə döyüşdə, özünü tanımaqda, dərk etməkdə tapır. Ona görə də Asif Ata kamillik yolunu "özüyüldöyüş" adlandırır. Özüyü döyüş insanı bəşəri ruha sahib olmağa, insanlaşmaya çağırır.

Asif Atanın Mütləqə İnam Fəlsəfəsi bəzən insanlarla ünsiyyət quran, onlarla insan kimi oturub duran, bəzən özünün Cəbrayilları ilə insanı qorxudan mücərrəd, fəvqəltəbii olan Allahı tanıdır. Onu rədd edir. Asif Atanın Mütləqə

İnam Fəlsəfəsi bütün kainatın, bəşəriyyətin daxili qüdrəti olan Mütləqədən, bəşəriyyətdə qorxu yox, sevgi hissi oyadan Mütləqədən danışır. Mütləqə İnam Fəlsəfəsi insanın içindən, ruhundan gələn təmizliyi, saflığı böyüdü. Asif Atanın Mütləqə İnam Fəlsəfəsi insanı, insanlığı, təbiətin gözəlliklərini qorumağa, irqindən, dilindən asılı olmayaraq, bütün insanlar arasında əmin-amanlıq, insansevərlik halı və buna yönəlmiş qırılmaz inam yaratmağa çağırır. Ona görə də Asif Atanın Mütləqə İnam Fəlsəfəsi bəşəridir.

Asif Atanın Mütləqə İnam Fəlsəfəsi vaxtı, zamanı bilinməyən, mücərrəd, yalançı ərasət məhkəməsinə qəbul etmir, tanımır. O, ərasət məhkəməsinin hər bir insanın daxilində, onun vicdanında özü tərəfindən aparılmalı olduğunu deyir.

Asif Atanın Mütləqə İnam Fəlsəfəsi alın yazısını, qədər və qəzani qəbul etmir. Onların puç bir əfsanə olduğunu ruhani və fəlsəfi, eləcə də elmi məntiqə isbat edir. Yalnız doğum və ölümü insandan asılı olmayan hadisə hesab edir. Həyatda rast gələn bütün hadisələrin hamısının insan fəaliyyətinin nəticəsi olduğunu, insan təfəkkürünün əməlləri olduğunu deyir. Gerçək Dünya Mütləqin təzahürüdür Asif Ataya görə.

Yalançılıq üzərində, xudpəsəndlik üzərində, qorxaqlıq üzərində, hərcayilik üzərində, məkr-fitnə üzərində qələbə çalmaq insanlığın tələbidir deyir Asif Ata.

Qələbələrə yetmək üçün də "həqiqət eşqi, idrak eşqi, xeyir eşqi, təbiət eşqi, vətənsəverlik, bəşərsəverlik" olmalıdır.

Asif Atanın fəlsəfəsinə görə dünyanın mənası bizim gözle gördüyümüzü dünyadan artıqdır, böyükdür. İnsan onun əbədiyyetini "təzahürünə görə yox, mahiyyətinə görə qiymətləndirməlidir".

Dünyanın dünyadan Böyük Mənasını dərk etmək üçün insanın insandan Böyük Mənasını dərk etməlisən, müqəddəs insan olmalısən. Asif Ata İnsanı mahiyyəti etibarilə bəşəri saydığı üçün Ata özü də bəşəri dühadır!

İsa Mehdiöglü

Nurtəkin Atalı

"Uluyol-Hünər" Ailəsinin Yüklümsü

Bəşər həyatında çox yollar yaranıb, ancaq insan hələ özünə tam catmayıb. Çünki yaşamaq - insanlıq mahiyyətinə yetmək və onu öz ömründə aşkarlamaqdır. Öz aqibətini yaratmaq, öz ömrünə məsul olmayan zamanın, şəraitin, cəmiyyətin əsarətinə düşür. Çoxları məsuliyyəti artıq yük kimi anlaşırlar, amma məsuliyyət ömrü azadlığa yetirmək üçün nizam deməkdir.

Əgər fərd olaraq millətə məxsusluğumuzu düşünürüksə, öz ömrümüzle millətin sabahı arasında bağlılığı görə biliriksə, ruhani yaşamağa başlayırıq. Ona görə də özündə məsuliyyət, millətin dərdi və gələcəyi yönündə düşünmək - Amal yüküdür. Yük adamı böyüdür, yönləndirir, yola salır, azadlığa qovuşdurur. Həyatın, mühitin, cəmiyyətin təsirlərindən azadlığa, yadlıqdan azadlığa, özgə dəyərlərdən azadlığa, inamsızlıqdan, idraksızlıqdan, Mənəviyyatsızlıqdan, İradəsizlikdən azadlığa, İnsansızlıqdan, Millətsizlikdən azadlığa yetirir. Ömür yaranırsa, Aqibət qurulursa, inam təsdiq olunur. Ocaq əməllərimizin mahiyyəti də qurulmağa və qurmağa bağlıdır.

İndi son 3 ilin bəzi ruhani əməllərindən bəhs edib dediklərimizi əsaslandırmağa çalışacağıq. 33-cü ilimizin Çiçək Ayında Asif Atanın "Yollaşan Aqibət" kitabını çap etdirdik. Kitab Klubunda mətbuat orqanlarının

nümayəndələri və Ocaq dostlarının, Azərbaycan aydınlarının qatılığıyla bu kitabın təqdimat törəni keçirildi. Muğam ifası ilə növbələşən çıxışlarda musiqişünaslar, Ocaq dostları fikirlərini bölüşdülər. Tədbir Azərbaycan televiziyası, "Mədəniyyət" və "İctimai" televiziya vasitəsilə işıqlandırıldı.

"Yollaşan Aqibət" kitabının təqdimatının davamı olaraq, Ocaq Yüklümsü Soylu Atalı, əslən Güney Azərbaycandan olan aydın Ağşın Ağkəmərli və Nurtəkin Atalı Quba rayonuna səfər etdilər, Quba televiziyasında Asif Atanın kitabının təqdimatı və onun Dünyabaxışı ilə bağlı diskussiya təşkil olundu. Həmçinin Qubanın mərkəzləşmiş kitabxanasında söhbətlər aparıldı, Asif Atanın yeni kitabı və başqa Ocaq ədəbiyyatları kitabxanaya hədiyyə edildi. Növbəti gündə isə Şabran rayonunda "Şabran" ədəbi məclisində görüş keçirildi. Bu məclisdə Quba, Xaçmaz ədəbi məclislərinin nümayəndələri də iştirak edirdi. Hər üç rayonun ədəbi qurumlarına və ayrı-ayrı simalara Ocaq ədəbiyyatları hədiyyə verildi. Soylu Atalı Asif Atanın Dünyabaxışı ilə, eləcə də yurdumuzun bu və ya başqa ictimai-ruhani qayğıları ilə bağlı sorğuları cavablandırdı. Ağşın Ağkəmərli Bütöv Azərbaycanın qayğılarından bəhs etdi, Birliyin zəruriliyi haqqında fikirlərini bölüşdü.

Qürub Ayında Nurtəkin və Üstün Atalıların anaları Zəhra xanımın ölümü ilə bağlı Yas Mərasimi həyata keçirildi. Ocaqçılar və Ocaq dostlarının iştirakı ilə keçən tədbirdə Zəhra xanımla bağlı ürək sözləri dilə gətirildi, Nurtəkin və Üstün Atalıların kədərinə şərik olmaq halı sərgiləndi. Asif Atanın "Mütləq", "Ölümlə Görüş", "Aqibət", "Ölməzlik" və "Matəm üstə Mütləqlə Təmas" izahları oxundu.

Bir sözlə, Ocağın "Yas Quralı" bütöv şəkildə həyata keçirildi.

33-cü ilimizdə Günev Atalının Yüklümsüyü ilə "Atagün" Ailəsinin yaranması Ocaq tarixində xüsusi aşama (mərhələ) oldu. Ailənin yaranması, "Ailə Günü" toplantılarının keçirilməsi, Günevin Elana ilə birlikdə Beyləqan, Ağcabədi rayonlarına və bu rayonların kəndlərinə səfərləri, apardıqları söhbətlər, soruşlar Evlad Aqibətinin bütövləşməsinə göstərir.

Hər səfər yenilikdir. Hər səfər Evladın özündə və Amaldaşlarında yeni keyfiyyətlər kəşf etməsidir. Hər səfər xalqın Ata ideyalarına ehtiyacını bir daha hiss etmək, Ocaqçı məsuliyyətini daha dərinə anlamaqdır. Açdığımız qapılarla yanaşı üzümüzə bağlanan qapılar da olur. Buna baxmayaraq, inamımızdan, addımımızdan, səfər inadımızdan geri çəkilmirik. Xalqla görüş həm də özünə görüşdür. Xalqla görüş sevgini, inamını təzələməkdir, təzələməkdir. Xalqla görüş Evladın borcudur - Amal qarşısında, Ocaq qarşısında, xalq qarşısında...

Türkel Araşdırma Qurumunun və Mütləqə İnam Ocağının birgə təşəbbüsü ilə 27 Yağış Ayında Rafiq Tağıya həsr olunmuş Anım-yas tədbiri keçirildi. Burada basın (media) işçiləri, Rafiq Tağını sevmə dostları və qardaşı İlqar Tağı iştirak edirdi. Ocaq Yüklümsü Soylu Atalının yönləndirdiyi bu tədbirdə "nə baş verdi və niyə baş verdi, kim idi Rafiq Tağı", "Azad düşüncə və dövlətçilik" məsələləri üzərində söhbət quruldu. İştirakçıların çıxışlarından sonra Ocaq Quralları (Asif Atanın "Ölümlə Görüş" və "Matəm üstə Mütləqlə Təmas" izahları oxunaraq) icra olundu.

(ardı səh.10-da)

Sərt Ayında Soylu, Göylü, Nurtəkin və İnamlı Atalılar Ağstafa, Qazax və Tovuz rayonlarına səfər etmişlər. Soylu Atalı Ağstafa rayon mərkəzində orta məktəbdə görüş keçirmiş, görüşdə Atanın ömrü, Amalı izhar olunmuş, öyrənci və öyrətmənlərə Ocaq ədəbiyyatları bağışlanmışdır. Göylü Atalı Tovuz rayon mərkəzində orta məktəbdə görüş keçirmiş, görüş iştirakçalarına və məktəbin kitab evinə Ata kitablarından nüsxələr hədiyyə etmişdir. Sonra Ocaqçılar Asif Atanın Ağstafadakı sonevində ziyarət mərasimi keçirmiş, Ata adına Ocaq qarşısında ruhani hesabat vermişlər.

Ocaqçılar Qazax rayon Kitab Evinə olmuş, oranın işçilərlə görüş keçirmişlər. Kitab Evinə Atanın "Yolaşan Aqibət" və Soylu Atalının kitabları hədiyyə edilmişdir.

Günev Atalının Beyləqan rayonunda İnam Məbədi (İnam Evi) tikməsi Ocaq tarixində xüsusi mərhələdir. Bu Məbədə Ocaq Yüklülsü Soylu Atalı Köçəri Ayında Ruhani Bəlgə ilə (sənədlə) "Atagün Məbədi" adını verdi. Eyni halda Günevin yaşadığı kəndin ruhani adının da Mütləqə İnam Ocağı üçün "Atagün Eli" kimi qəbul olmasını Ruhani Bəlgədə ifadə etdi.

İnam Məbədi türkün həyatında yeni hadisədir. Asif Ataya qədər türkün İnam Evi, ruhaniyyət evi olmayıb. Türk özgələrin "Evi"ndə özünə boylanıb, özgələrin "Evi"ndə özünü tanımaq istəyib, tanıya bilməyib. Onun özünün içində özünü tanıma, özünə dönmə, özünü qəbul eləmə, özünü anlama və dərk eləmə prosesi başlamalıydı. Bu, Asif Atanın yaratdığı Mütləqə İnam Dünyabaxışı ilə başladı. İnam Evi - millətin ruhani var olma imkanındır.

34-cü ilimizdə də səfərlərimiz, fərdi görüşlərimiz, ruhani əməllərimiz davam edib.

"Atagün" Ailəsinin "Ailə Günü" tədbirləri ardıcıl keçirilib və hər dəfə Soylu Atalının və başqa Ocaqçılardan oraya səfərə getməsi bölgədə başqa cür əhval yaradıb. Bölgədəki Ocaqsevərlərin qatqısıyla gerçəkləşən tədbirlərdə Amal söhbətləri aparılıb, Ocaqla, Yurdumuzun durumu ilə bağlı sorular cavablandırılmışdır. Çiçək Ayında Soylu və Günev Atalılarının birlikdə Günəşli qəsəbəsində Ocaqsevərlərlə görüş keçirməsi, onların Ocaqla və bütövlükdə Yurdumuzla bağlı suallarına Soylu Atalının cavabları Ata ideyalarına qarşı maraqlı oyatmışdır.

Şölə Ayında Soylu Atalının Borçalıya səfəri, Marneuli (keçmiş Borçalı) rayonunda Gənclər Təşkilatının rəhbərliyi ilə görüşlər keçirməsi, onlara Ocaq ədəbiyyatları verməsi də xalqlaşma uğurlarının davamı olmuşdur.

Qürub Ayında İnam Evinə Azərbaycanın Böyük Dəyəri Nəsimiliyə həsr olunmuş Fikir Evi keçirildi. Çoxsaylı gənclər Ocağın dəyərlərə baxışı ilə tanış oldular. Nəsimiyə, Nəsimiliyə Ata gözü ilə baxmaq, onun həqiqi qiymətini verə bilmək səviyyəsi bəlləndi. Tədbir internet TV-lərdə, basında (mətbuatda) öz əksini tapdı.

Qürub Ayında Yasin Türksöyün təşkilatçılığı ilə onun babasına Yas Törəni keçirildi. Ocağın "Yas Quraları"nın tətbiq olunması xalqın özünə dönüşünün başlanğıcıdır. Qeyd edək ki, Ocaq indiyədək öz quralları ilə bir neçə Yas Mərasimi keçirmişdir. Eləcə də Yasin Türksöyün kitab evlərində "Ata Guşəsi" yaratmaq üçün çalışmaları Ocaq uğuru ilə ya-

naşı, həm də onun ömrünün Ocağa bağlanmasıdır.

Yağış Ayında İnamlının təşkilatçılığı ilə Biləsuvar rayonunda məcburi köçkünlərin məskunlaşdığı 6 saylı qəsəbənin klubunda Soylu Atalı ilə görüş keçirildi.

30 Yağış Ayında 7 saylı və 9 saylı Qəsəbələrin orta məktəblərində Soylu Atalı görüş keçirdi. Üst-üstə 150-yədək soydaşımızla ünsiyyət qurulmuş və Ocaq ədəbiyyatları paylanmışdır.

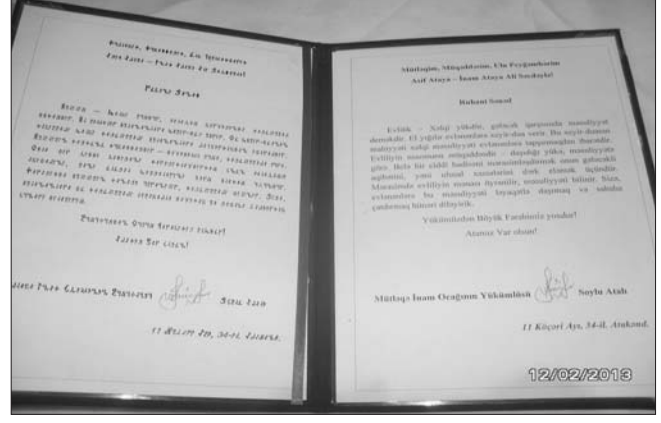
Yağış Ayında İnam Evinə Kərki aydınlarla görüş olmuş, Ata Amalı, Ocaq fəaliyyəti, Türk Dünyası ilə bağlı yayğılar haqda söhbət aparılmış, qonaqlara Ocaq ədəbiyyatları hədiyyə edilmişdir.

10 Sərt Ayında İnamlının təşkilatçılığı ilə "Bakı Rabitə Kolleci"ndə çoxsaylı öyrəncilərlə və Yasamal rayonunda Cəbrayıl rayonu Dirili Qurbani adına məktəbdə müəllimlərlə və direktorla görüş keçirilmişdir. Bu ünvanlarda da Ocağa aid çoxlu sayda ədəbiyyatlar paylanmışdır.

16 Qar Ayında Göylünün təşkilatçılığı ilə 86 saylı Bakı şəhər məktəbində, İnamlının təşkilatçılığı ilə 17 saylı Laçın rayonu orta məktəbdə Soylu Atalı görüş keçirmişdir. Öyrəncilər və öyrətmənlər arasında ciddi hal yaradılmış, Asif Atanın Amalı, işi, insançılığı, bəşəriyyəti ətrafı şəkildə izah edilmişdir. Ata kitabları, Soylu Atalının kitabları, qəzet buraxılışları, əlifba, təqvim nüsxələri paylanmışdır.

Sərt və Qar Aylarında İnam Evinə Soylu Atalının bir neçə dəfə, qrup-qrup gənclərlə görüşü keçirilmiş, onlar Ata ideyaları ilə bilikləndirilmişdir.

(ardı səh.11-də)

İnam Evində "Türkel Araşdırma Qurumu"nun çoxsaylı maarifçi toplantıları olmuşdur. Hər dəfə yeni gənclər söhbətlərə qatılmışdır. Bu söhbətlər saytlarda yayılmış, qəzetlərdə çap olunmuşdur. Burada Ocaq yönündən Milli-ideoloji yön izahını tapır və milli xilasın mənəvi-ruhani, siyasi ideoloji sorunları aydınlaşdırılır. Bütün bu məsələlərə yönəlik Ata baxışı, Ata ölçüsü öyrədilir.

Qar Ayında Ankaradan və İsveçrədən Bakıya gəlmiş Güneyli fəallar İnam Evində olmuşlar. Türk Dünyası, Güney Azərbaycanla bağlı Ocaq fikirləri haqda Soylu Atalı ilə aralarında geniş müzakirələr olmuşdur. Onlar özləri ilə xeyli sayda Ocaq ədəbiyyatları aparmışlar.

Köçəri Ayında Mütələq İnam Ocağı "Beşikbaşı Mərasimi"ni həyata keçirdi. Nurtəkin Atalının və İlqar bəyin evlənmələrini gerçəkləşdirən "Beşikbaşı Mərasimi" başlanğıcdan sona qədər Ocağın nizamı əsasında baş tutdu. Qeyd edək ki, bu çağa qədər Mütələq İnam Ocağı ayrı-ayrı vaxtlarda Ocaq Quralı əsasında 30-a qədər evlilik hadisəsini həyata keçirib. Ancaq onlardan yalnız ikisi tam olaraq Ocağın "Beşikbaşı Mərasimi" Quralı əsasında gerçəkləşib. Mərasimdə Ocaq Yükmülsü Soylu Atalı evliliyin məzmunu ilə bağlı söz dedi, evlənlərə xeyir-dua verdi. Bundan sonra Günev Atalı evlənlərin Beşikbaşı Quralını həyata keçirdikləri üçün hünərlərini təqdir elədi. Beşikbaşında evlənlər haqqında, eləcə də, bu böyük milli hadisənin önemi haqqında müqəddəs söz söyləndikdən sonra Evliliyi təsdiq edən Ruhani Sənəd təqdim olundu, evlənlər Ata Ruhunu qarşısında Sədaqət Andi içdilər.

Birinci Qutsal Bitiq'in - "Mütələq İnam"ın Ocaq-türk abesində yazılmış variantı uğurlama sözü ilə evlənlərə bağışlandı. Bu kitabdan ailənin əbədi xeyir-dua götürməsi diləkləndi. Soylu Atalı üzünü xalqımıza tutaraq Mütələq İnamın milli-bəşəri önəmini vurğuladı, onun xalq tərəfindən qəbul olunmasının zəruriliyini izhar elədi. Söz arası muğam üçlüyünün ifasına yer verildi. Mərasimdə iştirak edən elm adamları, aydınlar milli-ideoloji yöndən söz dedilər. Evlənlərə xoş arzularını bildirib Asif Atanın Yoluna sayğılarını ifadə etdilər. Mərasim bütövlükdə hadisələşdi və xalqın içinə evlənmə quralının yeniliyi - BEŞİKBAŞI Mərasimi daxil oldu.

34-cü ilimizdə "Ata Səsi" kitabı ərəşəyə gəldi. Asif Atanın görüşlərdə, tədbirlərdə olan çıxışları (40-dan çox səs kaseti) səsdən sözə çevrildi. Ata fikirlərini, hadisələrə baxışlarını özündə əks etlədirən bu kitab Ocaqçıların, ən çox da Göylü və Soylu Atalılardan gərgin əməyi hesabına başa gəlmişdir. Həmçinin 34-cü ilin "Ailə Kitabı"nın, eləcə də "Mərasim və Bayramlar kitabı"nın yaranması da Ocaqçıların birgə əməyi sayəsində gerçəkləşmişdir. İndi bu kitabları Ocaq ədəbiyyatları içərisində çox ciddi etkiyə malik ədəbiyyatlar saymaq olar. Bu kitablar evlərə gedir, oxunur, bəhrələnilir.

Mətbuatda Ata yazıları və Soylu Atalının gündəmlə bağlı yazıları da im çap olunmuş, internet mətbuat vasitəsilə yayımlanmışdır.

34-cü ildən Ocaqda "Qutsal Öyrənim Günü" tədbiri həyata keçirilməyə başlandı. Atanı daha dərinləndirən öyrənmək, araşdırmaq istəyi ilə yaranan tədbir Göylü Atalının təşəbbüsü ilə gerçəkləşdi. Ocaqçıla-

rın və Ocaq dostlarının iştirakı ilə keçirilən bu tədbirlər həm Atanı öyrənmək, həm də Ocaqçıların Ata İnamını, fəlsəfəsini ifadə etmələri baxımından çox önəmlidir.

35-ci ilin Çiçək Ayında Nurtəkin Atalının Türkiyəyə səfəri olmuşdur. Türkiyənin İstanbul şəhərində yaşayan Güney Azərbaycan dənəyinin üzvləri ilə görüşdə Ata ideyalarını izhar etmiş, Ocaqla bağlı soruları cavablandırmışdır. Onlara Asif Atanın "Uluyurd Aqibəti - Bütöv Azərbaycan" kitabını, "Türkel Araşdırma Qurumu"nun görüntü disklərini, Asif Atanın və Soylu Atalının türkçülüklə bağlı yazılarını və başqa Ocaq ədəbiyyatlarını hədiyyə etmişdir. Başqa ünvanlarda görüşdüüyü ayrı-ayrı insanlara Ocaq sorağı vermiş, Amal yönü söhbətlər aparmışdır.

"İstanbul-Azərbaycan Kültür Evi"ndə də olan Nurtəkin Atalı oradakı insanlarla Amal söhbətləri etmiş, Ümumilikdə Türk Dünyası ilə bağlı qayğılar, düşüncələr dilə gətirilmişdir. Kültür Evinə Ocaq ədəbiyyatları hədiyyə edilmişdir.

Qeyd edək ki, bu, Atadan sonra Ocağın Türkiyəyə ikinci səfəridir. Bundan öncə Göylü Atalı İstanbula səfər etmiş, bir sıra görüşlər keçirib, Ocaq ədəbiyyatları yaymışdır.

35-ci ilin Od Ayında Üstün Atalının Masallı şəhərinə səfəri olmuşdur. Masallının Mədəniyyət Evinin işçiləri ilə görüşüb, Ata ideyalarından, Ocaq Qurallarından danışmış, onlara Ocaq ədəbiyyatı hədiyyə etmişdir. Həmçinin Masallı rayonu "Gənclər Mərkəzi"ndə də Amal söhbətləri edib, Ocaqdan soraq vermişdir.

(ardı səh.12-də)

26 Od Ayında Üstün Atalı Lənkəran şəhərində bir sıra ünvanlarda olmuş, Ata ideyaları ilə bağlı söhbətlər aparmış, Asif Atanın, Soylu Atalının kitablarını, qəzet buraxılışlarını, Ocaq təqviminin nüsxələrini hədiyyə etmişdir. Elə həmin gün səfərini Yardımçı rayonuna davam edən Üstün, Ata ideyaları, Azərbaycanın bugünü və sabahı haqqında Ocaq yönlü söhbətlər aparmışdır.

İnsanlarla ünsiyyətdə olmaq, onların fərqli baxışlarıyla qarşılaşmaq, Amal fərəhini insanlarla bölüşmək istəyi Üstün Atalının Qəbələ rayonuna səfərini gerçəkləşdirdi. Orada Amal yönündə ətraflı söhbətlər aparmış, Ocaq ədəbiyyatları yaymışdır.

Sonrakı gün Üstün Atalı İsmayılı rayonuna səfər etmiş, eynilə burada da Ata ideyaları, Azərbaycanın bugünü, gələcəyi və Ocaq Quralları haqqında söhbət aparmışdır.

Sonrakı səfəri Salyan rayonuna olan Üstün Atalı görüşlər keçirmiş və görüşdüyü insanlara Atanın "Yollaşan Aqibət", "Uluyurd Aqibəti - Bütöv Azərbaycan" kitablarını, özəl buraxılış və Ocaq təqvimini hədiyyə etmişdir.

Daha çox insanlarla ünsiyyətdə olmaq, soraq vermək istəyiylə Neftçala şəhərinə üz tutan Üstün Atalı əhatəli söhbətlər aparmış, soydaşlara "Ocaq Quralları", "Özəl Buraxılış" və təqvim hədiyyə etmişdir.

Yenə də Qürub Ayında Ağsu rayonuna səfər edən Üstün Atalı bir sıra ünvanlarda olmuş, söhbətlər aparmışdır. Söhbətdən sonra Ocaq ədəbiyyatları hədiyyə etmişdir.

Şamaxı rayonuna səfərində də Üstün Atalı Amal yönlü söhbətlər etmiş, ədəbiyyat təqdim etmişdir.

Oğlu Elqala ilə birlikdə Gəncəyə səfər edən Üstün bir sıra görüşlər keçirmiş, Ocaq ədəbiyyatı, Özəl buraxılış və təqvim paylamışdır.

Üstün Atalı Goranboy rayonuna da səfər etmiş, ayrı-ayrı ünvanlarda olmuş, Ocaq ədəbiyyatları hədiyyə etmişdir.

Asif Ata Ocağının sorağı yayıldıqca ayrı-ayrı maraqlanan insanlar vaxtaşırı İnam Evinə üz tuturlar. Burada onlara Ata və onun Amalı haqqında geniş bilgiler verilir və əlavə olaraq Ocaq ədəbiyyatları təqdim

olunur. Bu baxımdan Ocağın Yüklümlüsü İnam Evində çoxsaylı gənclərlə, ayrı-ayrı fərdlərlə söhbətlər aparmış, onları maraqlandıran sualları cavablandırmışdır.

Xəzən Ayında Asif Ata Ocağının Yüklümlüsü Soylu Atalı Amaldaşları Günev və Göylü Atalılarla birlikdə Ağcabədi rayonuna ruhani səfər etmişdir. Orta məktəbdə gənclərlə və müəllimlərlə görüş keçirərək ciddi söhbətlər aparmış və çoxsaylı Ocaq ədəbiyyatları hədiyyə etmişlər. Azərbaycanın dünəni, bugünü və sabahı mövzusunda əsaslı fikirlər deyilmiş və milli-ruhani yöndə uğurlu hal yaradılmışdır. 21 Yağış Ayı Nurtəkin Atalının həyat yoldaşı İlqar bəyin xalasına Ocaq Quralları əsasında "Yas Mərasimi" keçirildi. Bu mərasimdə Ocaqçılar, Ocaqsevərlər, ölənün yaxınları və qonşuları iştirak edirdi. Mütləqə İnam Ocağının Yüklümlüsü Soylu Atalı "İnsan kimdir? Ölüm nə deməkdir?" "Kəmərdən Dərs götürmək" qonusunda fikirlər söylədi. Günev Atalı, İsa Mehdioglu İnsanın mahiyyəti, milli yas ənənəsi və Ata Yolunun gərəkliliyi haqda danışdılar. Nurtəkin Atalı ölənün ömrü haqqında qısaca fikirlər söylədi. İlqar bəy də xalasına keçirilən Yas Mərasimindən məmnun qaldığını bildirdi və belə bir Mərasimə görə razılıq ifadə etdi. Sonra Ocaq Qurallarını əks etdirən qaydalar həyata keçirildi.

Yas Mərasimi bitəndən sonra ölü Sonevliyə (qəbirstanlığa) götürüldü. Torpağa gömüldükdən sonra "Gömmə Mərasimi" nə uyğun söz deyildi. Beləliklə, əvvəldən axıracan Ocağın "Ölügötürmə Quralı" ilə həyata keçirilən yas-gömmə mərasimi başa çatdı.

Qeyd edək ki, Ocağın "Ölügötürmə Quralı" təxminən 10 il öncədən başlayaraq vaxtaşırı həyata keçirilir, təbii ki, köhnə ənənə ilə paralellik təşkil edir. İlk dəfədir öncədən sonacan qatqısız tətbiq olunur.

35-ci ilin mühüm uğurlarından biri də "Ata Yolu" dərgisinin başa gəlməsidir. Dərgidə Atalığın, Peyğəmbərliyin Yeni anlamı, son illərdəki Ocaq uğurları, Ata Amalının xalqlaşmasının tarixi və ruhani kökləri, Ata ideyalarının zəruriliyi, Ocaqçılıq mahiyyəti, Ocaq Günsirası, İlsirası, Ocaq tədbirlərindən yazılar (ixtisar-

la) əks olunmuşdur.

35-ci ilin önəmli faktlardan biri də Ocağın Yüklümlüsü Soylu Atalının "İnsanlığın İnam Yolu" kitabının çap olunmasıdır. Asif Ata Amalını, Yolunu, İşini anlamaq baxımından bu kitabın özəl etkisi vardır. Kitab üç hissədən ("Qovluq"dan) ibarətdir. Birinci hissədə Asif Ata Amalı ilə bağlı məqamlar onun öz Ölçüsüylə izah olunur. Atanın ömrü, işi və ideyaları Evlad diliylə bu və ya başqa şəkildə vurğulanır.

İkinci hissədə ədəbiyyat vasitəsiylə Atanın ideyalarına üz tutulur. Ata işinin Qədimliklə doğmalığını tanımağa cəhd edilir.

Üçüncü hissədə isə Yurdumuzda və Dünyada olan ictimai, siyasi gedişat Mütləqə İnam meyarı ilə təhlil edilir, dəyərləndirilir. Habelə ideoloji axtarışlar diqqətlərə sunulur.

Hesab edirik ki, bu kitab milli, insani yöndən düşünüən insanlara ciddi söz deyəcək və yardımçı olacaqdır.

Biz burada çoxsaylı fərdi görüşləri saymadıq. Çünki məqsəd hər bir əməli sadalamaq deyil, bunları sadalayıb qurtarmaq üçün "Buraxılış" səhifələri azlıq edər. Məqsəd soydaşlarımıza ümumi mənada Ocağın xalqda gördüyü işləri təqdim etməkdir. Soydaşlarımızın səsimizə səs, işimizə dəstək vermələri milli yöndən qurulmağımız üçün çox önəmlidir. Ocağı bizimki saymayın, xalqınkı sayın. Bu bir xalq quruculuğudur.

**Hər əməl fərdin Özümlüyünə doğru yoldur. Ruhuna qovuşdu-
ran, Mənliliyini təsdiq edən, yeni
addımlara səsləyən yol. Hər əməl-
də duyğu var, düşüncə var, əmək
var, ömrün yaranması var. Aqibə-
tin doğrulması, yenidən qurulması
var. Biz də Ocaq əməllərində qu-
rulduq, qurduq, yeniləndik, yeni-
lədik, çağırdıq Amala, bağlandıq
Amala. Hər səfərdə əvvəl içimiz-
lə, sonra xalqla görüşə kökləndik.
35-ci ilimizdə də əməllərimizlə
Amala çağırdıq. Özümlüyümüzə
xidmət etdik. Amalı yaşatmaq gə-
rginliklərlə, çətinliklərlə üzleşmək
deməkdir. Fərəhimizlə çətinlikləri
yenirik. Çünki Ata Amalının sabah
üçün gərəkliliyini anlayırıq.**

Asif Atanın Beyləqan görüşündəki çıxışından

Azərbaycana zahiri gözlə baxanda, o, kiməsə çox balaca görünə bilər. Lakin mənanı təkəcə xarici gözlə görmək olmaz, Mənanı yalnız ruhani gözlə görmək olar. İdrak gözüylə görmək olar. İdrakin gözüylə, ruhun gözüylə baxanda Azərbaycan çox böyük görünür.

Zərdüşt nəslindənik. O Zərdüşt ki, onun mənasında, mahiyyətində peyğəmbərliyində yalan yox idi. O deyirdi ki, insanın qəlbində, aqlında, dodaqlarında, gözlərində, yerləşində, duruşunda, gülüşündə, aqibətində, mahiyyətində Əhrimənlə Hürmüzd döyüşür.

Qaranlıq Allahı ilə işıq Allahı arasında əbədi, əzəli döyüş gedir. Və bu döyüşün qələbəsi insanın içindəki odun böyüklüyüdür. Hürmüzd böyüklüyüdür.

Od Hürmüzd rəmzidir, işıq rəmzidir. Və sən əgər istəyirsənsə dünya qaranlıqdan çıxsın, sən özün daxilindəki qaranlıqdan çıx! Sənin sifətin, sənin yerişin, sənin əllərin, sənin alın, sənin saçın, sənin bütün mahiyyətin, aqibətin işığa qərç olsun. Onda Dünya da işığa qərç olacaq.

Özündən başla, özünü bitir, yetişdir. Özün üçün bağban ol. Işıq bağbanı ol. Və onda görəcəksən ki,

dünya addım-addım, ağac-ağac işıqlanacaq və sənin böyüklüyün, sənin içindəki nə varsa, hamısı xalisləşəcək və xarici dünya Əhriməndən azad olacaq, Hürmüzdləşəcək.

Dünya fəlsəfəsində, dünya ədəbiyyatında Zərdüştə bərabər, bu fikrə bərabər heç nə yoxdur. Çünki bu fikirdə yalançılıq yoxdur. Bu fikirdə pis ümid yoxdur, qismət yoxdur. İnsan özü özünün Allahıdır. İnsan özü özünü dəyişdirə bilər. Bir şərtlə ki, sən döyüşsən. İçindəki ilan öldürməmişsə, o ilan səni çalacaq. O, sonra böyüyəcək, onda döyüş bilməyəcəksən.

O səndən ayrılarda onunla döyüşmək daha çətin olacaq. Nə qədər ki, o sənin içindədir, onu öldür! İlanı öldür, tülkünü öldür, daxilindəki çaqqalını öldür, murdarını öldür, hərisliyini öldür, yaltaqlığını öldür, balacılığını öldür, həyasızlığını öldür. Bax, budur Zərdüşt!

Mən 20 ildir ki, fəlsəfə, ədəbiyyat müəllimiyəm. İnanın ki, Şərç və Bəşər bundan böyük heç nə deməyib.

Biz buyuq! İndi bizlə özlərini müqayisə eləyirlər. Deyirlər ki, mənim Baqramyanım var, mənim nə bilim, generalım var. Bütün generalar yığışsa, Zərdüştün bir nəfəsinin bir hissəsinə bərabər deyillər. Gündə də olmasa, ildə bir general yarana bilər,

Asif Ata (Inam Ata)

amma Avropa erasından əvvəl altıncı əsrdən bu vaxta qədər ikinci Zərdüşt yoxdur.

Ona görə də çətin vaxtda da, tək qalanda da adamın başına hər şey gəlir, özünü balaca saymayın. O saat Qədimliyimizdən yapışın. Ətrafınıza deməyin ki, Azərbaycan budurmu? Sizi bilmirəm, mənim çətin anlarımda həmişə məni Zərdüşt xilas edib. Və Zərdüşt işığı məni xilas eləyib.

Eybi yoxdur, bizim görüşümüz belə işıqlarsız da olar. Onsuz da bizim fikirlərimiz hamısı işıqdır. (Bu arada işıq sönür, zalda narahatlıq başlanır - Soylu Atalı).

Biz Zərdüştçüyük!

Biz Babək nəslindənik! Babəkin haqqında bildiyinizi mən sizə təkrar etməyəcəyəm. Zərdüştəndən sonra Babək ikinci Peyğəmbərdir. Babək həm də Xürrəmidin fəlsəfəsinin banisidir. Babək tək qılınc adamı deyil, həm də ruh adamıdır. Özü də ən böyüyündən. Onun əsərlərini ərəblər yandırdılar. Onlar onu sevmirdilər, onun izini itirmək fikrində idilər. Onun əvvəl əllərini kəsdilər. Əlləriylə sifətinə sille vurdular.

(ardı səh.14-də)

Ərəb xəlifəliyinin murdarlığı özünü burda göstərdi. O da onlara az oldu. Sonra ayağını kəsdilər. Qanlı ayağı ilə sifətinə sille çəkdi. Sonra başını təzədən asdılar. O qədər kin var idi böyüyümüzdə qarışı. Elə indi də o kinlilər var, həmişə də olacaqlar.

Sonra onun xatirəsini, bizim Babəkin xatirəsini şaqqaladılar. Guya ki, nəşəxor imiş bizim Babək. Nəşəxor ölümə getməz! Nəşəxor bir dəqiqəsini də itirməz, o ki qaldı ömrünü itirsin.

Qəhrəmanlar hamısı tərkidünyadılar. Nəşəxordan, əyyaşdan, mürdardan ömründə qəhrəman çıxmaz. Murdarlar öz ömürlərini heç nəyə həsr eləmir, ondan beşəlli yapışırlar. O ömür ki, böyük olur, o ömürlər də qurban verilir. Kiçik ömürlər adətən qurban verilmir. O, saxlayar, öz ömrünün bir dəqiqəsini belə verməz. Ağıllıdır o. Babək kimisi ağılsızdır. Ömrünü verir. İyirmi üç il Babək ömrünü Xəlifəliklə döyüşə sərf etdi. Özü də Ərdəbildə. O Xəlifəlik ki, onun başı başlayırdı Bağdadda, ayağı qurtarırdı Hindistanda. Özü də nə şair idi, nə tacir idi. Adı adam idi, amma içində Şirvin gəzdirdi Babək. Allah gəzdirdi içində. 23 Spartakımızdır bizim Babəkimiz.

Eyni zamanda o, Peyğəmbər idi.

O, sübut edirdi ki, Dünya Fərəhdirdi başdan-ayağa. Öləndə də gərək fərəhlə öləsən. Döyüşəndə də fərəhlə döyüşəsən. Dünya başdan-ayağa hünər üçündür. Hünər də başdan-ayağa fərəhdirdi. Bunu deyirdi.

Amma ərəb bunu belə qələmə verdi ki, söhbət nəşəxorluqdan gədir, az qala Babəkin iki yüzə qədər arvadı varmış. Xəyalən özlərinin eybəcərliklərini, özlərinin hərəmxana hallarını bizim Babəkimizə perçimləyirdilər.

Babəki verən xalqın özünü balaca sayması günahdır.

Doqquzuncu əsrdən bu günə qədər hələ elə bir oğul çıxmayıb.

Üçüncü. Biz Hürufilərdən. Biz o hürufilərdən ki, "İnsan Allahdır" ideyasını nə Platonun, nə Aristotelin, nə Kantın, heç bir filosofun,

heç bir peyğəmbərin, nə Musanın, nə Buddanın, heç birinin demədiyini deyir: "hər bir kəs, hər bir insan özündə Allah gəzdirir!"

Onun mahiyyətində, onun sifətində, onun sevgisində, izharında, bir-birinə münasibətində yalnız bir hissəsi, ilahinin cüzi bir kölgəsi aşkara çıxır.

Hər kəs özünü tam aşkara çıxara bilmir. Cəmiyyət qoymur, insanlar bir-birini anlamırlar. Və insanlar öz ilahiliyini qəbrə aparırlar.

Əslində isə insanın sifəti Quran-dır, onun gözləri, onun saçı, alını, dodağı, əlləri, hamısı Quran ayələridir. Bunu mənimki deyib, Bakılı Nəimi deyib, Təbrizdən gələn və Şamaxılı Nəsimi deyib.

Ona görə çətin anda, ağır vəziyyətdə deməyin ki, mən nə xalqın oğluyam ki

Ora-bura baxmayın, balacalara, mürdarlara, yaltaqlara, hakimiyyət-pərəstlərə, mütilərə, biqeyrətlərə baxmayın. Görün kimsiniz siz!

Yəni mən özümə arzuladığımı sizə də arzulaıram.

Hürufilik fəlsəfədə də, peyğəmbərlikdə də, ədəbiyyatda da görünməmiş misilsiz bir hadisədir. Heç kim, heç bir Kant, heç bir Höte, heç bir Dante bunu deməyib. Heç kəs bunu deməyib.

Deyiblər ayrı-ayrı adamları Allah hesab ediblər. Hökmdarları, İsgəndərləri, İsa Peyğəmbəri Allah hesab ediblər.

Amma "hər kəs Allahdır" deyəsən, özü də elə bir vaxtda ki, bəzən Teymurləng bir döyüşdə 40 min "al-lahı" divara tikirdi.

Elə bir vaxtda bir qom adam olan, kənd-kənd, küçə-küçə, şəhər-şəhər gur səslə "Ənəlhəqq" deyə-deyə gedəsən.

Bu, böyüklüyün zirvəsidir!

Beləsi yoxdur!

Ona görə biz böyüyük!

Bizim böyüklüyümüz elə-belə bağırtdı ilə deyil. Bizim böyüklüyümüzün İdraki, fəlsəfi, İnam mənası var.

Təəssüf ki, bunu etmirik. O başqa məsələ. Mən bu gün heç bir adi söhbət-filan eləməyəcəyəm. Bizim məclisimizin səviyyəsinə uyğun

deyil o. Biz müqəddəsçiyik. Hamımız. Heç olmasa bu anda.

Dədə Qorqud nəslindənik.

Dədə Qorqud ağsaqqallığın rəmzidir. Ağsaqqal bir zaman filosof idi. Ağsaqqalın sözü zəhmli idi. Ağsaqqal həm də qılinc adamı idi, həm fikir adamı idi, həm məşətxan idi. Yeri gələndə sazçı idi. Şair idi, çox böyük söz idi "ağsaqqal".

Dədə Qorqud onun rəmzi idi. Təəssüf ki, biz ağsaqqallığımızı tam itirməmişkə də itiririk. İndi ağsaqqallığın özü balacalanıb. Ağsaqqal özünü cavan kimi göstərmək istəyir. Əksinə, qocalıq özü ucalıqdır! Bu ideya ləğv olunub az qala. Qocalıq ucalıqdır. Bir zaman o Ucalığın rəmzi Dədə Qorqud olubdur.

Hələ bu da hər şey deyil. Bütün dünyada eşq adına milyonlarla sətir var. Qərbdə də, Şərqdə də eşqdən yazıblar. Lakin Füzuli kimi eşqin dəlisi, divanəsi, məcnunu, dahisi yoxdur dünya ədəbiyyatında. Nə Hafiz, nə Höte, nə Sədi heç biri Füzuli səviyyəsində deyil eşqdə. Nə Platon. Çünki Füzuli sübut edir ki, eşq elə bir bələdir ki, bu bələdan yüksək əslində bütün dərmanlardan artıqdır. Ona görə həkim əgər onu xilas eləmək istəyirsə, həkim qələt eləyir, qoy onu elə eləsin ki, qoy bu dərdə artıq giriftar olsun.

Eşqdən canımda pünhan bir mərəz var, ey həkim,

Xalqa pünhan dərdimi izhar etmə, zinhar, ey həkim.

Var bir dərdim ki, çox dərmandan artıqdır mənə,

Qoy məni dərdimlə, dərman eyləmə, var, ey həkim.

Gər basıb əl nəbzimə, təşxis qıl-san dərdimi,

Al əmanət, etmə hər bir dərdə, ey həkim.

Gəl mənim tədbiri bihudəmdə sən bir səy qıl,

Kim olan bu dərdə artıraq giriftar, ey həkim.

Dərddən qaçanlar da var, dərdi qucaqlayanlar da var.

Dərddə böyüyənlər də var, dərddə balacalanıb heç olanlar da var.

Dərd özü də yüküdür. Onun da öz çörəkçisi var: "çörəyi ver çörəkçiye, birini də artıq". Bax, Füzuli həmin o zər qədrini bilən zərgərlərdəndir, dərd qədrini bilən dərdmənlərdəndir.

Füzulidə din səviyyəsindədir eşq! Özü də bunu yalnız qadın-kəşi səviyyəsində anlamayın. Qadın-kəşi məsələsi deyil təkcə bu, Məcnunluq təkcə qadınla kəşi məsələsi deyil. Adam Vətənin də dəli-divanəsi ola bilər. Adam fəlsəfinin də dəli-divanəsi ola bilər. Hər kəsin özünün "Leyli"si var. Hər kəsin özünün məcnunluğu var. İntəhası, Füzuli bunu elə gözəl açıb ki, elə dəhşətli səviyyədə, elə böyük obrazla, elə pafosla, elə təşbehlə, elə ustalıqla ki, buna bərabər heç kəs yoxdur. Nə Hafiz ki, Hafizi ən böyük eşq şairi sayanlar var, nə Dante - Avropanın Hafizi.

Xahiş edirəm, səs olmasın! Suallarınızı yazın verin. Bütün suallarınıza cavab verəcəm. Amma səs olmasın. Mənə imkan verin, yaxşı fikirləşim. Bu elə-belə görüş deyil, bu əldəqayıma görüş deyil.

Bəşər tarixində gözəl musiqilər var. Bəşər tarixində gözəl simfoniya-alar var. Bax var, Bethoven var, heç kəs onları inkar eləmir. Amma bəşərin muğamatı yoxdur. Bəşərdə elə musiqi yoxdur ki, addım-addım, pillə-pillə "Mayeyi-Çahargah"dan başlayasan, sonra "Bəstə-Nigar"a keçəsən. "Bəstə-Nigar"dan sonra "Hasar"a keçəsən, "Hasar"dan sonra addım-addım "Mənsuriyyə"yə qalxasan, ilahiləşəsən. Muğam özü ilahilik halıdır. İnsan addım-addım qəmə, kədərə, əzaba qərq olur, sonra artıq təmizlənir. Və bir məqamda o qədər təmiz olur ki, o qədər ilahi olur ki, özü Allah ilə görüşür - "Mənsuriyyə"də. Şəmsdə olduğu kimi. Muğamı olan xalq özünü balaca saya bilməz. Onun yəqin ağı yoxdur ki, o özünü balaca sayır.

Amma çətin məqamlarda bəzən ətrafa baxanda görür ki, əşi, heç kəs yoxdur. O zaman yaxşı bir "Çahargah"a qulaq asın, yaxşı bir "Seğah"a qulaq asın, dərindən onu anlayın. Onda fərhəniniz elə artacaq ki. Çünki muğamın səsində işıq var, muğamın kədərində işıq var, muğam-

mın hallarında işıq var. Şöbələrin hər biri işığın bir tərəfidir, bir halıdır.

Muğam bitəndə insan böyük bir yol keçir, muğam başlayanda insanın gözünün qabağına böyük bir yol gəlir - Müdrilik yolu, İdrak yolu, fəlsəfe yolu. Addım-addım yoxuşu çıxırsan, bəzən təntiyirsən, "Bəstə-Nigar"da ağlayırsan, bütün qəmin ensiklopediyasına baxırsan, haldan-hala düşürsən, qəmin bütün çeşidlərini görürsən, kədər etirafını görürsən, kədər izharını görürsən, kədər odunu görürsən, əzabını görürsən. Sonra qalxırsan, ondan da artıq olursan, "Hasar"laşırsan və sonra bir məqamda, - "Mənsuriyyə"nin zəngülələrində birdən hiss edirsən ki, nəşə tamamilə ehtiraslı, qeyri-adi, yerə-göyə sığmayan bir hal var sənə daxilində. Nəyisə gözleyirsən, onu görürsən, ona qovuşursan.

Saz Türkün Mahiyyətini aşkara çıxarır. Türk nədir? Türk həm mərd, həm də zərif. Həm qılınc şaqıltısı, həm ləlimək. İkisi də bizim sazda var. Yaxşı qulaq asın, qılınc şaqıltısı da var, eyni zamanda ləlimək var, zəriflik var. Əsl böyük adam kimdir? Əsl böyük kəşi kimdir?

Qadınıyla, sevgilisiylə, dostuyla, qardaşıyla zərif, incə, az qala qırılan bir sim - sarı sim. Düşmənlə - qılınc. İkisi də sazda var!

Və bütün bunların hamısını ümumiləşdirib, mənim birinci sözümlə, özümə dediyim və sizə dediyim söz ikisi də birdir, ondan ibarətdir ki, biz böyük xalqıq, lakin bizim böyüklüyümüz coğrafi böyüklük deyil, bizim böyüklüyümüz həcm böyüklüyü deyil, hərçəndi həcmimiz də az deyil. Ən azı 30 milyon, cənubla bir yerdə. Və Türk Dünyasını götürsək, təxminən 150 milyon. Ən azı.

Ancaq bundan söhbət getmir. Bizim ruhani xilqətimiz hədsiz dərəcədə böyükdür. Mənim dediyim söz bundan ibarətdir. Lakin bizim matəm günlərimiz də var, böyük. Yəne o şeyi ki, siz bilirsiniz, mən onu sizə deməyəcəyəm. Bilmədiyinizi deyəcəyəm. Mən bilərəm nəyi bilirsiniz, nəyi bilmirsiniz. Çünki siz özümüzdən ayırmırsınız.

Bizim birinci fəlakətimiz, tarixi

matəmimiz, bizim eradan əvvəl, beşinci əsrdə bizim böyük Midiyamızın - bütün bəşərin "xüsusi olkəsi" adlandırılan, Midiyamızda fars Kirin - onun başqa bir adı ki, Xosrovdur, özünün hökmdarı və qohumu olan Astiyaqa qarşı xəyanətindən başladı.

Hökmdara qarşı xəyanət elədi fars Kir. Və bizim süqutumuz başladı, dövlətsizliyimiz başladı. Midiya süqut elədi. Xüsusi olkəsi, Maqlar olkəsi, bütün dünyanın "bir nömrəli" olkəsi, onun içində, demək olar ki, Ərəbistanın çoxu ora daxil idi, Ermənistan ora daxil idi, Vavilon ora daxil idi, eyni zamanda hər şeydən əvvəl onun dəhşətli ruhu var idi, Şumerlərdən gələn. Ondan sonra dövlətsizlik girdabına düşdük. Bugünə qədər də o girdabdayıq. Nə qədər çalışdıq, ondan sonra özümüzlə gələ bilmədik. Elə sarsıntı oldu. O boyda bina elə uçdu ki, bizim üzərimizə, hələ də çıxa bilmirik o sarsıntıdan. Quyuya düşdük, dövlətsizlik quyusuna. Qoltuğa düşdük, bizim eradan əvvəl, beşinci əsrdə. Bax, buna biz yas tutmalıyıq, matəm hesab eləməliyik, ağlamalıyıq. Amma kəşi kimi, qadın kimi zingiltili yox, ağlaşmağımızdan da gərək işıq yağınsın. Füzuli kimi ağlamaq. Dörd əsrdir ki, öz göz yaşını ilə Füzuli bu bəşəriyyəti işıqlandırır.

İkinci matəm, yasımız bizim eranın doqquzuncu əsridə Babəkimizin vəfatı, bayaq onu mən dedim, ona görə qısa şəkildə onu deyəcəm ki, bizim nəinki Babəkimizin qolunu kəsdilər, bizim yenilməzliyimizin qolunu kəsdilər. Biz mütiləşdik ondan sonra. Yenilməzliyimizi əlimizdən aldılar xəlifələr və onu dara çəktilər. Yenilməzliyimizi dara çəktilər. Biz belə deyildik, biz məğrur idik. Elə ki, biz başımızı əydik, əyildik. Bu baş verdi. Reyyətləşdik, Təbəqələşdik, qorxduq, mütiləşdik.

Allahdan qorx dedilər, sonra hökmdardan qorx, sonra xandan, sonra katibdən Beləliklə, tale yarandı, qorxu taleyi.

Üçüncü yasımız Şah İsmayıl Xətəinin Çaldıran səhvi. Özünün qan qardaşı olan Səlimlə döyüşü.

(ardı səh.16-da)

Türk türklə döyüşəndə türk məhv olub. Türk türklə döyüşəndə türk həmişə uduzub.

Kimiydi Səlim? Səlim Osmanlı türkü idi. Kim idi Şah İsmayıl? Azərbaycan türkü idi. Oğuz idi ikisi də. İkisi də Səlcuq nəslindən idi. Bir-birini qırdılar. Və burada səhv, açıq deyək ki, Şah İsmayılın idi. Bizim böyüyümüzün, dahimizin, ölməzimiz sənhi idi. Aranı vurdular. Şah İsmayıl dedilər ki, Səlim sən Azərbaycanına qarşı olacaq. O istəmir ki, sən Azərbaycan yaradasan İranda. Onu sevmir o. Ara vurdular, neylədilər və döyüş başladı - "Çaldıran dəhşəti". Qırıldıq orda. Şah İsmayılın ən böyük xətasıydı Çaldıran döyüşü - Səlimlə döyüş.

Bununla da qurtamır bizim fəlakətimiz.

Dördüncü fəlakətimiz 1828-ci ildə mənim xəbərim olmadan, Azərbaycandan bir nəfər nümayəndə olmadan, Çarlar şah - İran şahı ilə rus çarı mənim taleyimi həll edir. Mənim Arazımı iki hissəyə bölür. Bir hissə-

ni İranlaşdırır, o biri hissəni ruslaşdırır. Adını da "prisoyedineniya" qoyurlar. Bunu da biz bayram edirik. Belə də fəlakət olar? Fəlakətini kim bayram edər? Azərbaycan şaqqa landı əməlli-başlı.

Və bizim beşinci fəlakətimiz - matəmimiz Müsavat partiyasının güc-bələyla, dırnağı ilə, dişiyə, bir az yaltaqlana-yaltaqlana, ingilisin topundan istifadə eləyə-eləyə, neyləsin? Vəziyyət pis idi. Birtəhər milli Azərbaycan hökuməti ?lan elədi. Və 28 apreli də, indi biz onu göyə qaldırıyıq. XI Ordu gəldi, bizə "xilas" gətirdi, - Milli Dövlətimizi ləğv elədi. İndi qəribədir, biz o Milli Dövlətə bayram edirik və 28 apreldə bayram edirik. Qəribə bir şeydir. Bu riyakarlıqdır. Siyasi oyundur. Səmimiyyət yoxdur burda. İkisi də bayram ola bilməz. Yasdan bayram çıxmaz.

Gəldilər, içəri girdilər və dedilər ki, XI Ordu, dişinə qədər süngüləşən ordu Ələtdə dayanıb və Xəzər donanmasının topu da var, sən

bu saat parlamentinə tuşlanıb. Nə edəcəksən?

Belə gətirdilər bizə "səadəti". Onu bayram edirik həyasızcasına, riyakarcasına

Bu bizim beşinci dəhşətli yasıdır ki, ondan sonra başladıq özümüzün fəlakətimizi bayram etməyə, şeir yazmağa və başladıq maddahlığa, Süleyman Rüstəmləşdik. 1935-ci ildə Hüseyn Cavidin başı kəsilən vaxtı başladı deməyə ki: "el azaddır, gün azaddır, dil azaddır, söz azaddır", nə bilim nə azaddır. Həyasız olasan ki, belə bir şey yazasan. Ancaq həyasızlıq adıləşdi, rəsmiləşdi, ordenləşdi, sosialist realitləşdi.

Lakin mən sizin qanınızı qaraltmaq üçün demirəm, əgər bizim böyüklüyümüzü tərəzinin bir tərəfinə qoysaq, bizim matəmimizi o tərəfinə qoysaq, böyüklüyümüz matəmliyimizi keçər, ötər

(Asif Ata Ocaq ideyalarına yönəlik Gələcəklə bağlı nikbin fikirlər izhar edir-Soylu Atalı.)

Yönüm Asif Ata Amalına doğrudur

Asif Ata ilə tanışlığım hələ yetkinlik yaşına çatmamış, təxminən 14-15 yaşlarımda olmuşdu. Validəylərim onun televiziya vasitəsilə yayımlanan müsahibələrini, çıxışlarını izləyirdim. Hərdən mən də baxıb qulaq asırdım. Əlbəttə, mən deyə bilmərəm ki, o zaman Asif Atanın dediklərini başa düşürdüm, anlayırdım. Yox! Amma mənə bu insana qarşı maraq yaranmışdı. Dedikləri ağılıma çatmasa da halıma çatırdı. Bu insan başqaları kimi danışmur, düşünmür, nəşə fərqli şeylərdən - mənəviyyatdan, idrakdan, əqidədən, ruhaniyyatdan, insandan danışır.

Təbii ki, bu sadaladığım sözlər gündəlik həyatda tez-tez rast gəldiyimiz, işlətdiyimiz sözlərdir. Amma Asif Ata bu sözləri çox fərqli danışır. Fikirlərinin, müləhizələrinin, yeni meyarla deyildiyini hər kəs duyurdu. Böyük filosofdur Asif Ata!..

Zaman keçdi. 1997-ci ildə Asif Ata vəfat elədi. Fikirlərinin, ideyalarının, görmək istediklərinin özülə qəbrə getdiyini düşündüm və onu da itirdiyimiz ziyalılardan

biri hesab elədim. Təxminən bir il bundan öncə bir nəfərlə, tamam təsadüf nəticəsində, ünsiyyətimiz oldu, tanış olduq. Bu şəxs özünü İnamlı Atalı kimi təqdim etdi. Adının və soyadının qeyri-adi olduğunu bildirdim. Asif Ata Ocağının Evladıyam dedi. Nə qədər qəribə səslənsə də, halımda dəyişiklik hiss etdim. Sevincdən həyəcanlandım. Demək məsələ heç də düşündüyüm kimi deyilmiş. Asif Ata haqqında xeyli söhbət etdik.

Əlaqə saxlamaq üçün telefon nömrəsini aldım. Sonralar ara-sıra İnamlıya zəng edir, söhbətləşirdik. Bir gün vədələşib görüşdük. İnamlı məni Ocağın İnam Evinə gətirdi.

Axşamüstü idi. Burada Ocaq Yüklümsü Soylu Atalı hansısa qəzetə müsahibə verirdi. Sakitcə bir qıraqda əyləşib gedişatı izlədim. Arzularımın, istəklərimin aydınlıqla ifadəsini dinləyirdim. Heyrət varlığını bürümüşdü. Müsahibə bitdikdən sonra çay süfrəsində xeyli söhbət etdik, - xalqımız, dəyərlərimiz, mədəniyyətimiz haqqında. Söhbət zamanı mən özüm üçün bilgilərimdə olan dağınıqlığı müəyyən etdim və idrakımın hələ durulmasına, inkişaf etməsinə ehtiyac olduğunu düşündüm.

(ardı səh. 17-də)

Həmin gündən sonra mənim Mütləqə İnam Ocağına gəlib-gətməyim, belə desək, vərdiş halını aldı. Bütün dəvət aldığım tədbirlərə sevə-sevə qatılıram. İlk gəldiyim vaxtlarda Asif Atanın sıradan bir insan kimi ölmədiyini, onun fikirlərinin, ideyalarının, görmək istədiklərinin onunla gətmədiyini anlamağa başladım. Ataya sevgi içimdə getdikcə böyüyürdü. Onu mən də Ocağın Evladdarı və başqa İnamçılar kimi Peyğəmbərim olaraq qəbul etdim. Nə idi məni buna cəlb edən? Asif Atanın Amalı. Bəs Atanın Amalı nədir? Asif Atanın Amalı ümumilikdə İnsanlaşma yolu, sivilizasiyası deməkdir. Asif Ata haqlı olaraq indiyə qədər yaradılmış bütün dini dünyabaxışları və ictimai-siyasi quruluşları insana gərəksiz hesab edir. İstər dinlərdə, istərsə də ictimai-siyasi quruluşlarda insan öz qiymətini almıyır. Bu üzəndə Asif Ata yaratdığı Mütləqə İnam ruhaniyyatında və fəlsəfəsində insanı diqqətə gətirir. İnsanı qul, bəndə adıyla aşağılamağı rədd edir. Soylu Atalı demiş: "Asif Ata insana deyir ki, sən özünü zamanla müqayisə etmə, bəsit gerçəkliklə müqayisə etmə, Mütləqlə müqayisə et! Çünki sən daxilində Mütləq gəzdirirsən!" Bəli, bəşər tarixində ilk dəfədir ki, insana belə yüksək qiymət verilir. Ata Amalının əsas hədəfləri Dinin İnamla, Siyasətin Həqiqətlə, Maddiyatçılığın Ruhaniyyatla əvəz olunmasıdır. İndiki həyatımızda mövcud olan hər şey demək olar ki, köçürülmədir. Bu gün xalqımızın özünəməxsus heç nəyi qalmayıb. Bugünkü mədəniyyətimiz də hibrid bir şeydir. Avropa, rus, ingilis, ərəb, fars təsirlərinin qarışığından ibarətdir mədəniyyətimiz. Bunların hamısı ayrı-ayrılıqda həyatımıza öldürücü təsir göstərir. Bu səbəbdəndir ki, həyatımız dağınıqdır, heç nədə müəyyənlik

yoxdur.

Artıq demək olar ki, inkişaf dövrü kimi qəbul etdiyimiz son iyirmi ildə içimizə gələn yeniliklər, istər geyim, istər idarəetmə qaydaları, ruhumuzun işığını söndürür, özümüzə, gələcəyimizə ümidimizi də heçə çevirir. Gənclərimiz bu təsirlərdə vətən sevgisini itirir, millətləşmə yolunda fəal bir addım atmağa özlərində təpər tapmırlar. Təəssüf ki, dövlətimizin də bu problemləri həll etməyə gücü çatmır. Çünki dövlətimiz bəsit, cılız, hər biri xarici gücə bac verən, xalqın mənafeyini, ləyaqətini alçaldan, qurban verən və xalqı zor gücünə əsarətdə saxlayan məmurlarla idarə olunan bir dövlətdir. Dünyagörüşümüzdə çevrilən ərəbçilik, farsçılıq, yurdumuzda insanın mənasından ayrılmasını, heyvan səviyyəsinə endirilməsini, layiq olduğu qiyməti almamasını, milli kimliyi əsasında özümləşməsinin qarşısını almağı təmin edir. Dinin uydurduğu qismətçilik məhdudiyəti insana imkan vermir ki, özünü etnik mənliliyi üzərində qursun...

İnsanın milli varlığını dərk etməyə kömək edən məsələlərdən biri də ədəbiyyatdır. Ədəbiyyatımız bu gün bizi sevindirəcək du-

rumda deyil. Təqlidçi, özgə yazarların baxışına əsaslanan bir səviyyədən ibarətdir. Yazarın sərbəst şəkildə təbiətlə, insani dünya ilə ünsiyyətindən, gerçək həyatla bağlılığından yaranmayan bir ədəbiyyat milli yönə çevrilə bilməz.

Bu əskiklərin hamısı əslində xalqın yoxluğunu ifadə edir. Xalqın xilasını xalqdan uzaqlaşdırır. Ona görə də Asif Atanın Amalı düşünürəm ki, insansızlığın, vətənsizliyin aradan qalxması deməkdir. Bu Amal ilə bəşəriyyətə yeni nizam gəlir. Bunun sayəsində Azərbaycanın mədəniyyəti basqı altından çıxar, başqa xalqların mədəniyyətinə doğmalaşar, onların mədəniyyətindəki qabaqcıl cəhətlərdən bəhrələner, öz mədəniyyətinin gözəlliklərini başqa xalqlara təqdim edər. Adət-ənənələrimizin özümləşməsi, milli düşüncəmizin, milli şüurumuzun inkişafı əsasında hər bir problemimiz həllini tapa bilər. Böyük adət-ənənələrimizdən olan toyumuz Beşikbaşı Mərasimi ilə əvəz olunar, ailələrimiz ailəyə bənzəyər. Yasımız ərəbçilik təsirindən çıxar...

Ümumilikdə vətənimiz bütövləşər, bölünmüşlük aradan qalxar, insanımız millətləşər, Dövlətimiz milliləşər. Öz xalqını, öz varlığını qorumağa qadir olar...

Atamız var olsun!

Vüqar Güntay

İnamlı Atalı

Ocaq Kamilləşmə ünvanıdır. Asif Atanın bənzərsiz, təkrarolunmaz ömründə biz bunun canlı şahidi olduq. Ocağın prinsipləri əsasında insan özünü yenidən yarada, özünü yeni, fərqli biçimdə görə bilər. Ata deyir ki, "Ocağının nətiqliyi, təşkilatçılığı və yazarlığı olmalıdır". Ata yazarlıq deyəndə xalqda ruhaniyyətin oturushmasına qulluq göstərən yazarlığı nəzərdə tutur. Həm də hər bir Ocaqçı öz ömrünü öyrənməli, araşdırmalı, nəticəsini yazıya almalıdır və bununla da özündəki dəyişikliyi müşahidə etməlidir. Yazılan ömür yazısı zamanlar üçün bir örnək olmalıdır.

Ocağının təşkilatçılığı Ocağın xalqlaşması baxımından xüsusi əhəmiyyətə malikdir. Evlad Ocağı insanlara təqdim etməyi və onların diqqətini Ocağa cəlb etməyi ləyaqətlə həyata keçirir. Təbiidir ki, Ocağın ideyalarını çatdırmaq üçün nətiqlik bacarığı olmalıdır. Ocağı səbrlə, ardıcıl, anlaşılıqlı şəkildə çatdırmaq tələbi durur Ocaqçının qarşısında. Bunun üçün ruhani bilik əldə edilməlidir. Doğrudur, Ocaqçı üçün ruhani biliklərin əldə olunması işin bir cəhətidir. Nəzəriyyə ömrə daxil olmalı və gerçək əməllərdə öz əksini tapmalıdır. Əks halda Ocaqçılıq baş tutmur. Yaşamasan göstərə bilmirsən. Ocaqçının xalqlaşması yaşadığı ömürdən çıxış etməsidir. Bu işə Ocaqçının fəaliyyətində fərəhli hal vardır. Onun ömründə Amallaşma, Xalqlaşma və

Ocaqçının kamilləşməsində Mərasimlərin və başqa Ocaq tədbirlərinin rolu

Kamilləşmə fərəhçiliyin qaynağı olur.

Dünyada, həyatda, gerçəklikdə baş verən qarışıq, antiinsani hadisələr Ocaqçının qəlbinə şübhə toxumu sala bilmir. O, inamında qəti olur, fərəhsizliyə enmir. Ruhun enib-qalxması ömürdə ziddiyyətlər yaradır...

Ata yazır ki, "Ruh səni ideala, Mütələq çağırır və beləliklə də, ən mürdar şəraitdə belə təmiz saxlayır".

düşünmüşdür. Ata tələbinə görə Ocaqçı iki-üç ilə kamillik səviyyəsinə yetməlidir. Ata Ocaqçını özünə qarşı amansız olmağa, ancaq inamsız olmamağa çağırır. Mərasimlərdə Ocaqçı öyrənir ki, insanın müstəqilliyi o zaman baş tutur ki, o, ömrünə bərabər əməllərin sahibi olur... Mərasimdə Ocaqçı anlayır ki, insan azadlığı özü əldə edə bilər. Azadlıq zərurət deyil - Mütələq tələbdir. Mütələq azadlıq tələbi mənəvi zənginlik

Ruhlu olmaq - özünü öyrənmək, özünü saflaşdırmaq, özünü tanımaq, özündə böyüklüyü aşkara çıxarmaqdır. Bütün bunlar Ocağın ruhani mühitində öz təsdiqini tapır. Bu baxımdan Ocaqçının kamilləşməsində mərasimlərin, tədbirlərin, ruhani səfərlərin danılmaz təsiri var. Ocaqçıların bir arada olması özü məktəbdir.

Hər bir mərasim Ocaqçıda ruhani məsuliyyət hissi yaradır. Ocaqçı hansı yükün altına girdiyinin fərqi varır. Anlayır ki, bütöv bəşəriyyətin varlığını ifadə eləyən bir yükün fərəhini yaşayır. Mərasimlərdə hər bir Ocaqçının dediyi ruhani söz Ocaqçı üçün yeni hal yaradır. Birinin özüylə döyüşü o biri üçün örnək olur. Bir növ Ocaqçı Amaldaşı üçün mənəvi güzgü anlamı daşıyır. Öyrənir və öyrədir. Bu səbəbdən də Ata, Ocaqda mərasim biçimi

yetirir. Mənəviyyəti zəngin olan insan özünə sahib olur - azadlıq budur - Kamilliyin meyarı! Kamillik ruhani intibah vasitəsilə özünə sahib olmaqdır.

Ocaq toplantılarında Ocaqçı anlayır ki, gününü mərasimlərdə yaşadığı hal üstə yaşasa, onun kamilləşməsi xalqda böyük işlər görə bilər. Tədbirlərdə iştirak edən Ocaqçı özüylə üz-üzə qalır. Ulusuna, Yurduna gerek olmaq tələbiylə yaşayır...

Beləliklə, Ocaq kamil insan yetişdirir. Ocaq Mərasimləri dünyanı, həyatı, cəmiyyəti dəyişməklə, insanın dünyaya, həyata, təbiətə münasibətini təzələməyə, yeni insan yaratmağa qadir olan Ruhani bir məktəbdir. Ocaq kamil insan yetişdirir! Atamız Var olsun!

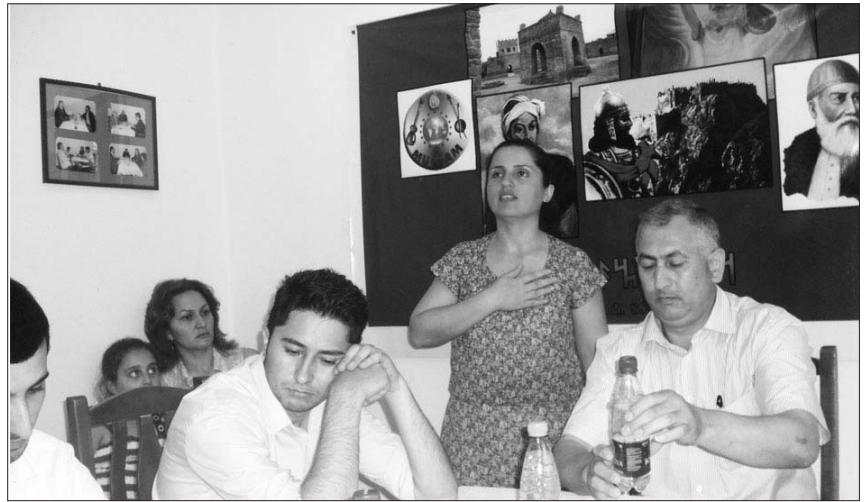
Ocaqçılıqda ruhani səfərin özünəməxsusluğu

İnsanın içi həqiqətlə dolanda səfər ehtiyacı yaranır. Mənanı dərk etmək və onu paylaşmaq. İnama yetmək və İnama yetirmək. Ocağımızda ruhani səfər hadisələrdən biridir. Bu ənənə Asif Ata Ruhaniyyət Ocağını qurduğu gündən başlayıb. Atanın keçirdiyi görüşlərin hamısı səfər xarakterli olub. Ata Azərbaycanın bölgələrinə, Rusiyaya, eləcə də Borçalıya səfərlər edibdir. Hər bir görüşdə Ata Azərbaycanı qurmağın harayını çəkirdi. Bu haray mitinqlərdən, dəbdəbəli kürsülərdən deyil, Fikir Evlərində, ürəklərdə eşidilirdi. Türk adının yasaq olunduğu bir dövrdə Ata Ruhani türkçülük toxumları becərirdi ürəklərdə.

kildə Xalqlaşma ehtiyacı yarıdır. İnsan özü olmaq istəyir, özü üzərində yüksəldikcə başlama ehtiyacı yaranır. İnamın özüməşdirmə qüdrətini hamıya bəyan edir. Başqasında özünü görmək, onu İnama qovuşdurmaq, yadlaşma fəlakətindən xilas etmək tələbi ilə yaşayırsan -

Ata deyirdi ki, Türk Türklə birləşsəydi, Ruhani Birlik baş tutsaydı, Dünyamız başqa Dünya olardı. Zərdüşt Işıq qarlıqları yarardı, Babək yenilməzliyi mütiliyi yenərdi, Dədə Qorqud Ağsaqqallığı hərcayiliyə son qoyardı, Hürufi insaniliyi cəhələti qovardı, Füzuli harayı məhəbbətli ürəklərə yol olardı, Muğam ehtizazı həqarəti susdurardı, Saz sehri mənəvi buzları əridərdi! Dünya Dəllala, Siyasətbaza, Riyakara, Fitnəkara qalmazdı - Qərb də durulardı, Şərq də... Hər bir görüş bir məktəb idi, insanların ruhu böyüyürdü. Bu gün də Ocağımızın daim ruhani kökdə qalması üçün səfər mühüm hadisədir. El-dən elə, bölgədən bölgəyə, dostların ünvanlarına, öz içinə səfərlər!

Tarixə diqqət ayırsaq görərik ki, yeni dünyagörüşlərin gəlişi ilk vaxtlar insanlar tərəfindən dışlanmışdır. Ancaq məcbur edilmişlər. Məcburiyyət insanı dəyişmək məqsədi güdmür. Ona görə də insanları gözüyumulu etiqa da gətirmək, Allah xofuyla qorxutmaq, yaxud cənnətlə şirnikdirmək zorakılıq idi. Ona görə də İnsanlığa xilas gətirmədi. Çünki burda məqsəd İnsan deyil, fəvqəltəbii qüvvə idi. Yurdu muza Asif Ata İnamının gəlişi bu ehtkamu darmadağın edir.

Ataya Evlad olmaq ömrün yönünü dəyişmək deməkdir. Mütləqə İnamı qəbul etməklə, həm də yeni bir səviyyədə yaşamaq olur. Ruhaniyyət əsasında qurulan bir həyat tələbində - İnama, İdraka, Mənəviyyata, İradəyə, sevgiyə, fədakarlığa, müqəddəsliyə, qeyrətə, ölməzliyə, aşıqlıya yetirən bir mühit deməkdir Ocaq mühiti. Bu mühitdə yaşadığca, fərəhini, yetdiyini həqiqəti bölüşmək ehtiyacı yaranır.

İçinə həqiqət düşsə, o səni rahat yaşamağa, adi ömür sürməyə, cəmiyyətiliklə barışmağa qoymayacaq və sən daim öz İnamına və sevginə layiq mühit yaratmağa can atacaqsan. Özüylədiyüş, Amallaşma, labüd şə-

səfərə çıxırsan. Hamının gözündə kiçilən, söyülən, balaca görünən Yurdu muzun ləyaqətini sevdirmək istəyirsən. Bu, Müqəddəs əməldir - Mütləqə İnama çağırış, İnsaniliyə çağırış. Müqəddəslik axtarışından yaranan din insana inanmadığı üçün inama çevrilmədi, ürəklərə hakim ola bilmədi. Bu səbəbdən də zora əl atdı. Zor üstə quruldu münasibətlər, dövlətlər. Ona görə də insan dində özünü tapa bilmədi. İnamın insana gərəkliliyi ağıllara çatmalı, fərəhinə çevrilməlidir. Ruhani səfərlər bu müqəddəs görəvi həyata keçirmək üçün əvəzəlməz quruculuqdur!

Atamız Var olsun!

Üstün Atal

VI "Qutsal Öyrənim Günü" tədbirindən çıxarış

Soylu Atalı: *Biz Asif Atanı, onun "Qutsal Bitiqlərini əsaslı şəkildə öyrənməyi bu gün də davam edirik. Xalqımızı qurmayan, onu içəridən qutsallığa doğru dəyişməyən kitablar bizim üçün qutsal deyil. Bizim üçün qutsal kitab biz, xalq olaraq, gələcəyə aparan kitabdır. Ona görə də biz öz Qutsal Bitiyimizi öyrəniş onun əsasında sabaha getmək uğrunda çalışırıq, İnsanilik Amalı ilə yaşayırıq. Mütləqə İnam kitabı bütün kitablarımızın cövhəridir.*

(Nurtəkin qoyulan mövzularda - Mütləqə İnam kitabından, "Təbiətə etiraf" və "Cəmiyyətlə görüş" bölümünü danışib şərh etdi).

Göylü: Birinci sualı mən verəcəm. Elə birinci cümlə: "Sən mənə başqa canlılar kimi yaratmışdın". İnsanı təbiətni yaratmış? Nə demək istəyir Ata?

Nurtəkin: Bizim fəlsəfəmizə görə İnsan öz Mənasından yaranıb. İnsan mənaca əzəli, əbədi, sonsuz, kamil varlıqdır, yəni o hardansa başlamayıb. Ata deyirdi ki, həyatda nəyinsə başlanğıcı varsa, deməli onun sonu da var. Məhz o başlanğıcı biz götürmürük. Yaratmaq məsələsinə gəldikdə isə...

İsa Mehdiöglü: Ataya görə necə yarandı? Yaxşı sualdı.

Nurtəkin: Ataya görə əvvəl olanın sonu var. Bizə görə əvvəl yoxdu.

Soylu Atalı: Deyirsən ki, bizdə əvvəl yoxdu, əzəl var. Onda belə bir sual yaranır. Sənin bu dediyin nəyə şamil olunur? Əvvəl yoxdu, əzəl var. Bəs mən doğulub ölürem axı?

Nurtəkin: Bu əzəl məsələsi gerçəkləyə şamil olunmur...

Göylü : Mən belə başa düşürəm ki, Ata "Təbiətə etiraf"da insanı bioloji cəhətdən qabardır ki, "sən mənə başqa canlılar kimi yaratmışdın", bioloji cəhətdən yaratmışdın, sonda da onunla qurtarır ki, amma mən ruhani varlığam.

Soylu Atalı: Təbiət, sən mənim cismimi yaratdın, sənin yaratdığı cismimdə isə sənin yaratmadığın Məna var. Necə ki, təbiətdə ali mənə var, ruhani qüdrət var, həmin əzəli,

əbədi olan qüdrət var, sənin özündəki Məna fiziki yaratdığının içində (özündə) var. Mən bədən olaraq, cisim olaraq səndən (təbiətdən) yarandım, amma səndəki Mənadən ayrı deyiləm. Səndəki Məna mənə - təzahürdə özünü göstərir, yaşayır. Mənanı təbiət yaratmır, təbiət təzahürü yaradır. Məna özü yaranmır, o əzəlidir, əbədidir. Əzəli, əbədi olan təbiətdədir, təbiəti oluşdurur, təbiətdən oluşdurur. Təbiət ayrı-ayrı cəhətləriylə olur və ölür. Heç vaxt bütövlüyü yox olmur...

İnamlı: Ağıl təbiətni insana verdiyidir, bəs ruh insanın sonradan qazandığıdır?

Nurtəkin: Ruh sonradan qazılan deyil, ruh insanın daxilində var. Ata nəyə görə deyir ki, özüylə döyüş sayəsində o, imkanını aşkarlamalıdır. Mən metroda gəlirəm və baxıram insanların üzünə. O insanların üzünə baxmaq mənim ehtiyacımdır. Bəzən də heç baxmıram. Mən daha çox insanların üzündə bədbinlik görürəm, qüssə, kədər görürəm. Nəyə görə insan daha çox fərəhlənməsin, ümidli

olmasın, işıqlı olmasın?! Axı həyat onu əzir, onun həyat qayğıları daha çoxdur. Amma onun ruhu var. Özümü də gətirirəm gözümün qabağına, mən necə olardım? Axı mən də Ocaqda olmasaydım, onlardan

biri olardım. İndiki qədər ümidli, inamlı olmazdım. O inamı, o ümidi mənə Ocaq verdi. Ocaq gətirib mənim içimə qoymadı, Ocaq mənim içimdəkini oyatdı. Ruh hər bir insanın içində var, sadəcə onu aşkarlamaq və böyütmək lazımdı. Özüylə döyüş gərəkdir, yol gərəkdir, məqsəd gərəkdir. Ağıla gəldikdə isə, hər bir insanın ağı var. Ağılla insan yalnız özünü qoruyur instiktiv olaraq. Təbiətdən faydalanır, təbiətlə özü arasında vəhdətin qırıldığını görür. Vəhdət yaranmadı. Nəyə görə biz deyirik "dağların vüqarında mənləyim yaşayır, çayların axarında mənləyim yaşayır". Təbiətdəki o gözəlliyi görənlər insan olur. O görür və başa düşür ki, təbiətlə vəhdət var. Bütün o gözəlliklər onun həyatının mənasıdır. Təbiət insanidir. Bunu isə ağıldan daha yüksək bir mərhələdə-idrakilikdə bilir.

Ramin: Mən bilmək istərdim, ruh deyərək məcazi mənə nəzərdə tutulur, yoxsa həqiqi? Yəni semit dinlərində olduğu kimi, öləndən sonra yaşayan ruh varmı?

(ardı səh. 21-də)

Nurtəkin: Bizim fəlsəfəmizdə ruh ağızdan çıxan hava deyil, öləndən sonra gəzən can deyil. Bizim fəlsəfəmizdə Ruh - inam, İdrak, Mənəviyyat, İradə birliyi deməkdir. Mən danışarkən, yaşayarkən sən mənim əməlimdə ruhumu görürsən. İnamımın səviyyəsini, idrakımın səviyyəsini, iradəmin səviyyəsini. Füzulinin ruhu onun yazılındadır xalqın varlığındadır. İnsan daxilində Mütəqə daşıyan varlıqdır. Nə qədər ki, o, adı yaşayır, onun inamı, iradəsi nisbidir. İnsan özüylə döyüş vasitəsilə inamını, idrakını, mənəviyyatını, iradəsini Mütəqə çatdırır.

Göylü: O fikrin davamı kimi demək istəyirəm. Belə bir məntiq var Atada, insanın ruhu var, təbiəti duyur. İnsan həm də təbiəti məhv edir, yeni ruhundan ayrılır. Ruhundanmı, yoxsa ruhdanmı? Bir var insanın ruhu, yeni bir fərdin inamı, İdrakı, Mənəviyyatı, İradəsi, insanda bu keyfiyyətlər nisbidirsə, deməli, onun ruhu da aşağı səviyyədədir. Bir də var ruh anlayışı. İnsan ruhdanmı ayrılır, ruhdanmı?

Nurtəkin: İnsan ruhdan ayrılır, insan əlbəttə ki, öz içindəki ruhundan ayrılır. Ruh deyəndə kənardakı bir şey başa düşülməməlidir təbii ki.

Göylü: Mütəqə ruh deyir ki. Ölçüdümlü ruh? Konkret fərdlə bağlı bir şeydimi?

Nurtəkin: Əlbəttə bir ölçü var. Biz bilir ki, Mütəqə olan necə olmalıdır. Mən bilirəm ki, ona çatmalıyam. Mən içində ona nə dərəcədə çatıram, o, artıq başqa bir şeydir. Amma o, ölçü kimi var.

Soylu Atalı: Ruh ölçüdümlü?

İstənilən halda mənim yetdiyim ruh üçün ölçü var. Ruh nə qədər bütövdürsə, o bütövün yenə də öz ölçüsü var. Mütəqə, ruh deyil, Mənadır. Ruh bütün nəzərlərini, baxışlarını, davranışını, - hər şeyini Mütəqə müqayisə edir. Mənim inamım Mütəqə müqayisə olunur, mənim idrakım Mütəqə müqayisə olunur. Ruh ali keyfiyyətlərin qüdrətidir. İnam, idrak, mənəviyyat, iradə birliyi ruh. Mən o inamda bütövləşirəm. Yəni mən Mütəqə adlı ölçüyə qovuşuram. Mütəqə vəhdətdə oluram, bir oluram. İnsanlıq adlı əzəli, əbədi Məna qovuşuram.

Göylü: Ata deyir "insan səy edirdi, çünki başqa cür sağ qala bilmirdi". İnsanın məqsədi sadəcə sağ qalma idi?

Nurtəkin: İlk mərhələdə doğrudan da sağ qalma idi.

Göylü: Axı orda deyir ki, qurd quzu

ilə yemləndirdi, başqasına dəymirdi. İnsan da zəruri olanı götürüb, kifayətlənə bilərdi. Amma o bütünlüklə təbiətə hakim oldu.

Soylu Atalı: İnsanda mövcud olmanı şərtləndirən instinktlər var. Nəyin əsasında mövcud oluram, instinktlərin. Ancaq instinktlərin tabeliyində yaşamıram. Baxmayaraq, instinktlər məni qoruyur, mənim mövcudluğumu şərtləndirir. Ancaq instinktlər səviyyəsində dayanmıram, yaşamıram, içindəki ali qüdrətə yetirəm. Ona görə də, Atanın dediyi kimi, bu nöqtədə faciyyəvi aqibət yaşayıram, ikiləşirəm. Həm mövcud olmalıyam, həm də içindəki ali həqiqətə qovuşmalıyam. Mövcud olmaq üçün qoyunu boğazlamalıyam. Şəhər salıram, ağacları məhv edirəm. Mövcud olmağa can atanda bütövlüyümdən aşağı enirəm. Mənim mövcudluğum, var olmağım nizamını tapmalıdır, özəl-kə təbiətə münasibətdə. Ancaq insana münasibətdə bütöv olmaq imkanım var. Burada vəziyyət fərqlidir. Mövcud olmaq üçün zəruri olanla yetərlənmək, insanı isə talamamaq gerəkdir. Əməli ali hikmətləri məhv etməyə yönəlməməlidir. Ali həqiqətlərə zərər vermədən nizam tapmalıyam.

İndi keçək mənim sualıma. Zatiqırlıq nə deməkdir? Məsələn,

*Xəstə Qasım günü keçmiş qocadır,
Gələn bəzircandır, gedən xocadır.
Sərv ağacı hər ağacdən ucadır,
Əsli qıtdır, budağında bar olmaz.*

İnsan zatiqırlıqdır, yeni necabəti yoxdur. Onda daxilində Mütəqə gezdirdi

rən insan nə demək olur?

Nurtəkin: Mən ondan istəməyimlə deyil, gerek o özü-özündən istəsin ki, bir yana çıxsın. Mənim içində belə bir inam var ki, hər bir insan özüylə döyüş vasitəsilə özüne yetə bilər. O səviyyəyə çatmasa da, heç olmasa pis əməllər görməz. Pis əməllər onu insanlıqdan uzaqlaşdırır.

Soylu Atalı: Nurtəkin, hesab elə ki, mən Qədərə inanıram. Bizdən öncəki dünyabaxışlar nə deyir? Məsələn, İslamın kitabında deyilir: "biz onun qulaqlarını tıxadıq, qəlbini möhürlədik." Yeni Qədəri budur, ondan heç nə umma. O qurtardı.

Göylü: Zatiqırlığı din bizə təlqin eləyir. Asif Ata elə demir axı!

Soylu Atalı: Qulaq as, "Əsli qıtdır, budağında bar olmaz" səhv deyir, Sərv ağacının budağında bar olur?

İnamlı: Sərv ağacının bar gətirmək imkanı yoxdur.

Ulusəs: Niyə Sərv ağacı bar gətirməlidir, gerek hamısı bar gətirsin? Onun da gözəlliyi bar gətirməməyindədir.

Soylu Atalı: Deməli əsli qıtdır. Bir milyardan çox insan Qədərə inanır. Bunu onlara izah etmək gerəkdir...

Nurtəkin: Biz inanırıq ki, insan özünü kamilləşdirə bilər, amma elə ola bilər ki, onun fitrətində problem olsun, yaxud genində problem olsun. Məsələn, deyirlər ki, filankəsin nəslə yalançıdır. Yalançılıq bir ailədən o birinə keçib. Bəlkə də Qəder deyəndə onu nəzərdə tuturlar? Amma buna Qəder deməzdim, insanın xarakterinin rolu var.

Göylü: Genin rolu var. Bu, millətə də şamil olunur. Hər bir millətin özünə-məxsus xüsusiyyətləri var. Deməli, bu, onlarda nəsil-dən-nəslə ötürülən bir şeydir. Bu, filan millətə xas bir şeydir. Genin rolunu görürəm və zatiqırlıq məsələsi də doğrudur bu mənada.

İnamlı: Əvvəla, Xəstə Qasım idrak adamı deyildi. O fikirlə razı deyiləm ki, millətlərə xas bir şey var. Məncə, bu, dəyişilməz bir şey deyil. Mən Asif Atadan sonra bildim ki, istənilən bir xalqın xarakterini dəyişmək olar, yaxşı mənada. Zatiqırlıqğa gələndə, yenə deyirəm, o söz öz məntiqini tapmayıb. O, Xəstə Qasıma adi olan bir kəlamdır. İnsanlar dahilərin sözünü eşitmədi, özünü dəyişmədi. Ona görə də o zatiqırlıq ordan gəldi. İnsan öyrənmədisə, təbii ki, zatiqırlıq olacaqdı. Asif Ata məktəbindən sonra zatiqırlıq aradan qalxacaq.

Soylu Atalı: Mən bir sual verdim, hərə bir cür cavab verdi. Mən Qədərə inanıram. Niyə inanmalıyam, niyə inanmalı deyiləm?

Nurtəkin: Qəder məsələsinə belə baxıram ki, Qədəri insan özü təyin edir. Zatiqırlıq məsələsi də odur. Əgər bu mühitdə böyüyür, nəsil-dən-nəsilə keçirir, bu onun qədəri olur. Bir də var ki, qəddərdən çıxırsan, özünü dəyişmək istəyirsən. Göylü, məncə geni yaradan da ayrı-ayrı dini təlimlərdir. Din bizə təlqin elədi ki, insan əzəli günahkardır. O əzəli günahkarlığı biz içimizdə hiss edəndə gəlib bu günə düşdük. Asif Ata da gəlib dedi ki, insanın mənşəyində zatiqırlıq yoxdu. O içində Mütəq gəzdirir. Bizim üzərimizə düşən odur ki, insan zaman-zaman zatiqırlıqdan çıxsin.

Soylu Atalı: Qəderlə bağlı sözümlü davam edirəm, sual biçimində. Asif Ata deyir ki, dünya Mənadən yaranıb. Mənadən yaranan gördüyümüz bizim planetimiz. Bu planetdə ağac yaranmalıdır, çay yaranmalıdır, insan yaranmalıdır. Yaranmaya bilər? Yox. Bu təyin olunur. Yaranmaya bilməz. Sən bu Qədəri poza bilmirsən. Doğuluş var, Qəderdi, sən bunu poza bilmirsən. Yarananın ölümü var, poza bilmirsən. Qəderdi verilib. Dində Allah deyir Qəder vermishəm. Mən də bu Qədərə inanmalıyam, inanmamalıyam?

Nurtəkin: Bizim fəlsəfəmizə görə, doğuluş və ölüm bizdən asılı deyil. Amma doğuluşla ölümə qədərki həyat bizdən asılıdır. Bədən insanı yarı yolda qoya bilər. Əgər Qəder odursa, mən o qəddərdən çıxma bilmirəm. Amma necə yaşamaq, o, artıq məndən asılı bir şeydir.

Soylu Atalı: Yeni Qəza sənlikdir, Qəder sənlik deyil. Sufilər də deyir ki, Qəza Allahlıq deyil, Qəder Allahlıqdır.

Nicat Mübariz: Baxır Qədərə

hansı aspektdən yanaşırsan. Məsələn, doğulmaq. Bu, insanın Qəderidir. Yeni istəsən də, istəməsən də artım təbii yoldur, bu cür baş verir. Bir də var ki, sənəin başına gələn hər hansı bir hadisə. Bu başqa bir şeydir.

İsa Mehdiöglü: Onda bu sualı da qoyaq. Allah var, ya yox, O necədir?

.....

Soylu Atalı: Din deyir ki, Qəza-Qəder Allahdandır. Sufilər deyir ki, Qəder Allahdandır, Qəza Allahdan deyil. Bəs sən nə deyirsən?

Nurtəkin: Mənə elə gəlir ki, buna cavab verdim.

Soylu Atalı: Bəlkə başqa cavab vermək istəyənlər var?

İsa müəllim: Ata deyir ki, mənə təbiət yaratdı. Heyvan kimi yaratdı, sonra tədricən insan oldum?

Soylu Atalı: Fiziki olaraq yox, yeni "meymüdan dönüb adam oldum" yox. Yeni heyvan dönüb insan olmadı.

İsa Mehdiöglü: Din də deyir ki, adamı təbiət yaratdı. Onda bu ikisini seçək. Məsələn, torpaq nədir - təbiətdir, su nədir - təbiətdir. Quran da deyir ki, Allah insanı qoxumuş, köhnəlmiş palçıqdan yaratdı. Bu kəlmə Tövratda da var, o birilərində də. Əgər palçıqdan, sudan yaratdısa, bunlar elə təbiətdir də. Din Allahı insan səviyyəsində görür. Bütün dinlər deyir ki, insan nə cürdüsə, Allah da odur. Tövrat deyir ki, Allah Adəm atanı yaratdı və öz ruhundan ona verdi, özünə oxşatdı. Zaburu götürsək, Bhaqavatgitada da Allah göydən yerə enir seçdiyinin yanına, ona təbliğ edir. Zərdüştdə də bu var. Və bir az da Tövratda var. Nə İncildə, nə Quranda yoxdu. Əgər yerə enir, insanlarla söhbət edərsə, demək bu insandır. Quran da deyir ki, Allah bir nurdur. Allah nurdusa, nur nə olan şeydir? Buddizim deyir, Allah böyük bir enerjidir. Enerji də nurdur. Allah elə böyük enerjidir ki, kainat onun rəhbərliyindədir. Bu boyda varlıq insan ola bilməz. Sufilər nə deyir? Allah-tala bir enerjidir, yeni nurdur. Amma bu nur insanın fəaliyyətində öz varlığını bircə dəfə verir, o da doğulanda. Ondan sonra insan fəaliyyətində öz aqlını hər şeydən üstün tutmalıdır. Ağıl vasitəsiylə, cahillikdən tədricən kamilliyə doğru getməlidir. Kamilliyə doğru getdikcə Tanrıya yaxınlaşır. O vaxta qədər yaxınlaşır ki, artıq Tanrıda əriyir. Məsələn, Mənsur Həllac deyir ki, Haqq mənəm, Haqq mənədir.

Sonra burda deyilir ki, insan və cəmiyyət. İnsan necə yarandı? Qədim türklərin bir əfsanəsi var. Çox hayıf ki, bu mif dinə düşməyib. Niyə düşməyib,

çünki türk xalqının özünün dini yoxdur. Biz öz gələnin dininin altındayıq. Öz gə xalqlar da öz mifologiyasını bizə yerləşdirir. Quranda deyilir ki, Allah insanı palçıqdan yaratdı, ona yuxu verdi, onun qabırğasını çıxardıb qadını yaratdı. Yuxudan ayılında gördü ki, yanında qadın var, bundan sonra onlar insanları dünyaya gətirdilər. Bu, qədim Misir əfsanəsidir. Misir fironlarının sarayında divarlarda bu yazılıb. Tövrat yazdı, oradan da Quran yazdı özünə. Qədim türklərin əfsanəsinə fikir verəndə, elə gəlib Atanın dediyinə çıxır. Türk əfsanəsi nə deyir, bizim 4 ünsürümüz var - Su, Hava, Torpaq, Günəş. İnsanın yaranmasını necə təsvir edir? Cansız yerə Tanrı hökm elədi. Günəşə hökm elədi ki, Yeri dirilt. Günəş özü bir varlıqdır. Günəş öz istiliyini Yerə saldı, Yeri cana gətirdi, Yerdən buxar qalxdı. Novruz bayramında ocaq Günəşdi, torpaqla birlikdə yeri cana gətirir. Bu ikisinin birləşməsindən buxar-hava əmələ gəldi. Bulud tutdu Yerə Günəşin arasını, onlar bir-birindən ayrı yaşaya bilməz. Tanrı enerjisi özünün şimşək qamçısı ilə çalxaladı, su ələdi Yerə. Yerdə sel-su bollaşdı, Yerdə palçıqlı sular əmələ gəldi, palçıqlı sular çökəklərə doldu, dənizlər oldu, mağaralara doldu. Yağış kəsəndən sonra Günəş çıxdı, Günəş palçığı qızdırdı, palçıqdan canlılar əmələ gəldi, axırda da palçıqdan insan əmələ gəldi. Bizim qədim türklərin mifologiyasında bu var. Haraya yozursan yoz, insan təbiətdən yaranıb. Tanrı o qəddər böyükdür ki, o heç vaxt insanla danışmaz. Çünki o enerjidir, elə enerjidir ki, kainatı o saxlayır.

Nicat Mübariz: Allah şüurludur?

İsa Müəllim: Bayaq nə dedik, enerji şüurludurmu? Amma enerji ilə biz yaşayırıq. Bax, bu saat biz canlı varlıq, gətir yoxla, mənə biotok var. Biz enerji ilə yaşayırıq.

Soylu Atalı: İsa müəllim, mifologiya mifologiyadır, həqiqət deyil. Həqiqət axtarıları üçün mifologiyanın rolu var, ancaq özü birbaşa fakt deyil. O ki, qaldı Tanrı-enerji məsələsinə, Tanrını enerji sayan baxışlar var. Ancaq Mütəq enerji ola bilməz. Enerji maddidir, o ölçülə bilir, onun ölçü vahidi var. Enerji Mütəqin təzahürüdür, özü deyil. Mütəq, adı çəkilənlərdən heç biri deyil. Yəni nə Allahdır, nə Tanrı. Nə də enerji deyil. Bu tamam fərqli Baxışdır. Məna dünyanın ağası deyil, bənnası deyil, enerjisi deyil, ahəngidir, nizamıdır - daxili Qüdrətidir.

(Burada mətni ixtisarla təqdim etdik)

İnamın öz Günsirası, İlsirası və əlifbası var

Miladdan 3000 il əvvəl qədim əcdadlarımız ay təqviminin əsasını qoydular. Sonralar bir çox təqvimlər yarandı: As-tek, Maya, Qriqori, Yuli, Miladi, Hicri-Qəməri və s. Vaxtın hesablanmasında müxtəliflik daha çox ilin başlanğıcını nə vaxtdan hesablamaqla və dini, ictimai-siyasi proseslərlə bağlı idi. Hakimiyyətin dəyişməsi, paytaxt şəhərinin əsasının qoyulması, olimpiya oyunlarının keçirilməsi və b.k. hadisələrin əsasında təqvimlər hazırlanırdı. Nəhayət, bu təqvimlər içərisində miladi və hicri-qəməri təqvim hakim mövqə tutdu. Bu da əsasən səmavi dini dünyabaxışlarla bağlı oldu.

Hər bir dünyabaxış həyatın bütün sahələrinə təsir göstərir: toy-yas qurallarından məişətə qədər təsirsiz ötürmədir. Bu baxımdan, Mütləqə İnam Dünyabaxışının da özünəməxsus təqvimi var. Bu təqvim Ata-Ocaq Günsirası (təqvimi) adlanır, 1979-cu il, mart ayının 1-dən hesablanır. Bu ılsıra (tarix) insanilik Erasının başlanğıcı sayılır. Aylarda günlərin sayı Miladi təqvimdə olduğu kimidir. Əsas fərq ayların və günlərin adının təbiətin və insanın halı, mahiyyəti ilə bağlı yaranmasındadır: aylar təbiət üstə, günlər hal üstə.

Qısaca olaraq ayların və günlərin mənasını açaq:

Günəş Ayı (mart) - Əzəli, Əbədi işıqlılıq - təbiətin yenilənməsi anlamındadır.

Çiçək Ayı (aprel) - təbiətin çiçəklənməsi - zəriflik, gözəllik, təmizlik rəmzidir.

İşıq Ayı (may) - günün uzanması, təbiətin bolluqa işıqlanması, insanın təbiətə münasibətdə fərəhlə dolmasının ifadəsi.

Şölə Ayı (iyun) - bu ayda təbiət Günəşin şöləsinə qərq olur. İnsanın mənliliyində təbiətin insaniləşməsi - Əsilləşmə səadəti.

Od Ayı (iyul) - bu ay odlu olur. Od - arınma, işıqlanma, saflaşma rəmzidir.

Qürub Ayı (avqust) - yayın

qürub etməsi, sona yaxınlaşması, yay istilərinin payız sərinliyi ilə əvəzlənməyə doğru gedişidir. Ruhani mənada təbiət insan xislətindəki qüssəni, kədəri oyadır. Mənanın yeni təsiri, halı dərk olunur.

Ata Ayı (sentyabr) - sentyabrın 25-i Asif Atanın doğulduğu gündür. Ocaq Ataya səcdə üzərində qurulub

Xəzən Ayı (oktyabr) - yarpaqların saralması və tökülməsi. Təbiətin halı yeni mərhələyə keçir.

Yağış Ayı (noyabr) - adətən noyabrda yağış çox yağır. Bunu kədər-fərəh qarışıq duyğu bolluğu, duyğu yağışı mənasında da anlamaq olar.

Sərt Ayı (dekabr) - adından

göründüyü kimi, havanın sərtləşməsi, quru və kəskin mühitin başlanmasıdır.

Qar Ayı (yanvar) - yanvarda qar yağır. Qar təmizlik rəmzidir. Təbiətin saflaşması başlayır.

Köçəri Ayı (fevral) - ilin başa çatması və köçməsi anlamındadır.

Həftənin günləri aşağıdakı ardıcılıqla səciyyələnir:

- I. Arzu (Bazar ertəsi)
- II. Ümid (Çərşənbə axşamı)
- III. Dözüm (Çərşənbə)
- IV. Mərhəm (Cümə axşamı)
- V. Qismət (Cümə)
- VI. Murad (Şənbə)
- VII. İnam (Bazar)

İnsanın bütün halları Arzudan başlanır. Arzudan ümid yaranır. Ümid dözümlə tələb edir. Dözüm Mərhəm yaradır. Mərhəmdən Qismət yaranır, yəni Aqibətdə yenilənmə başlayır. Bu, dinin qismətçilik anlayışı ilə bağlı deyil. Aqibət bütövləşir, Murad hasil olur. Murada yetmək inam yaradır. İnamla həftə başa vurulur.

(ardı səh.24-də)

